

Вінницький національний технічний університет
(повне найменування вищого навчального закладу)

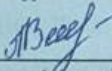
Факультет менеджменту та інформаційної безпеки
(повне найменування інституту, назва факультету (відділення))

Кафедра фінансів та інноваційного менеджменту
(повна назва кафедри (предметної, циклової комісії))

Бакалаврська кваліфікаційна робота на тему:
«УПРАВЛІННЯ КРЕДИТОСПРОМОЖНІСТЮ ПРИМАДОБУДІВНОГО
ПІДПРИЄМСТВА (НА ПРИКЛАДІ ПРИВАТНОГО АКЦІОНЕРНОГО
ТОВАРИСТВА «СКЛОПРИЛАД»»

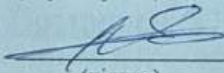
08-43.БКР.016.00.61 ТЧ

Виконав: студентка 4 курсу,
групи МФКД-20Б
спеціальності 073 – Менеджмент
(шифр і назва напрямку підготовки, спеціальності)

(підпис)

Процишена С. В.
(прізвище та ініціали)

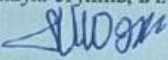
Керівник: зав. каф. ФІМ, д.е.н., проф.
(наук. ступінь, вч. звання, назва кафедри)

(підпис)

Зянько В. В.
(прізвище та ініціали)

«03» червня 2024 р.

Рецензент: доц. каф. МБІС, к.е.н., доц.
(наук. ступінь, вч. звання, назва кафедри)

(підпис)

Міронова Ю. В.
(прізвище та ініціали)

«05» червня 2024 р.

Допущено до захисту

Завідувач кафедри ФІМ

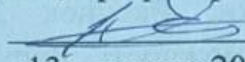
 д.е.н., проф. Зянько В. В.
(прізвище та ініціали)

«10» червня 2024 р.

Вінниця ВНТУ – 2024 рік

Вінницький національний технічний університет
Факультет менеджменту та інформаційної безпеки
Кафедра фінансів та інноваційного менеджменту
Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)
Галузь знань – Управління та адміністрування
Спеціальність – 073 Менеджмент
Освітньо-професійна програма – Менеджмент фінансово-кредитної діяльності

ЗАТВЕРДЖУЮ
завідувач кафедри ФІМ
д.е.н., професор Зянько В. В.

«13» лютого 2024 р.

ЗАВДАННЯ НА БАКАЛАВРСЬКУ КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ СТУДЕНТУ

Процишені Софії Василівні

1. Тема роботи: Управління кредитоспроможністю приладобудівного підприємства (на прикладі приватного акціонерного товариства «СКЛОПРИЛАД»).

Керівник роботи Зянько Віталій Володимирович, д.е.н., професор
(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)
затверджено наказом ВНТУ від «11» березня 2024 року № 80.

2. Термін подання студентом роботи: 31 травня 2024 року

3. Вихідні дані до роботи: Шептуха О. М. Оцінка кредитоспроможності позичальника за допомогою дискримінантного аналізу. Економіка і фінанси. 2020. Вип. №6. С. 25-28; Головка О. Г., Губарев О. О., Пономарьова А. Ю. Удосконалення управління кредитоспроможністю підприємств. Електронне наукове фахове видання з економічних наук «Modern Economics». 2020. №21. С. 52-58; Панченко О.М., Пересипкіна А.В. Оцінка кредитоспроможності в системі внутрішнього контролю підприємства. Ефективна економіка. 2018. №11. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/11_2018/93.pdf; Зубрин С. В. Управління кредитоспроможністю підприємства в умовах мінливого фінансовоекономічного середовища. 2023.

4. Зміст текстової частини:

у першому розділі – дослідити теоретичні та методичні аспекти кредитоспроможності підприємств;
у другому розділі –проаналізувати фінансовий стан приладобудівного підприємства та його рівень кредитоспроможності протягом 2022-2023 рр.;
у третьому розділі – розробити пропозиції щодо покращення управління кредитоспроможність підприємств на території України.

5. Перелік ілюстративного матеріалу: Таблиці: Таблиця 2.1 – Аналіз активів підприємства. Таблиця 2.2 – Розрахунок та аналіз коефіцієнта співвідношення оборотних та необоротних активів і коефіцієнта майна виробничого призначення. Таблиця 2.3 – Розрахунок та аналіз коефіцієнтів зносу, придатного та вибуття основних засобів на ПрАТ «Склоприлад». Таблиця 2.4 – Фінансові результати діяльності ПрАТ «Склоприлад». Таблиця 2.5 – Показники ефективності управління активами та рентабельності капіталу. Таблиця 2.6 – Вхідні дані для факторного аналізу чистої рентабельності. Таблиця 2.7 – Факторний аналіз зміни рентабельності. Таблиця 2.8 – Оцінка кредитоспроможності ПрАТ «Склоприлад».

Рисунки: Рисунок 2.1 – Критерії комплексних методик оцінки кредитоспроможності. Рисунок 2.2 – Таблиця 2.2 – Діаграма активів ПрАТ «Склоприлад» у 2022 році. Рисунок 2.3 – Діаграма активів ПрАТ «Склоприлад» у 2023 році.

6. Консультанти розділів роботи

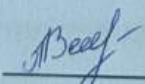
Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
Спеціальна частина	доцент кафедри ФІМ Ткачук Л.М.	 13.03.2024 р.	 29.05.2024 р.

7. Дата видачі завдання «13» березня 2024 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва та зміст етапу	Термін виконання		Примітки
		початок	завершення	
1	Формування та затвердження теми бакалаврської кваліфікаційної роботи	01.12.2023	01.02.2024	
2	Виконання теоретичної частини БКР. Перший рубіжний контроль виконання БКР	24.04.2024	13.05.2024	
3	Виконання аналітичної частини БКР та розробка рекомендацій та пропозицій. Другий рубіжний контроль виконання БКР	14.05.2024	01.06.2024	
4	Нормоконтроль БКР	02.06.2024	03.06.2024	
5	Рецензування БКР	04.06.2024	06.06.2024	
6	Попередній захист БКР	07.06.2024	09.06.2024	
7	Захист БКР	10.06.2024	26.06.2024	

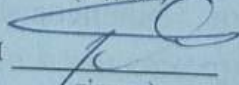
Студент

(підпис)

Процишена С. В.

(ініціали та прізвище)

Керівник роботи

(підпис)

Зянько В. В.

(ініціали та прізвище)

АНОТАЦІЯ

УДК 336.71

Процишена С. В. Управління кредитоспроможністю приладобудівного підприємства (на прикладі приватного акціонерного товариства «СКЛОПРИЛАД»). Бакалаврська кваліфікаційна робота зі спеціальності 073 – Менеджмент, освітня програма – Менеджмент фінансово-кредитної діяльності. Вінниця: ВНТУ, 2024. 72 с. На укр. мові. Бібліогр.: 29 назв; рис.: 3; табл. 8.

У даній бакалаврській кваліфікаційній роботі визначено пропозиції щодо покращення управління кредитоспроможністю ПрАТ «СКЛОПРИЛАД».

Дана бакалаврська робота містить в собі три частини. Наукові і практичні положення щодо напрямів підвищення ефективності управління кредитоспроможністю підприємства доведені до рівня конкретних пропозицій, що дозволить їх використати на ПрАТ «СКЛОПРИЛАД» для підвищення ефективності управління його кредитоспроможністю. У теоретичній частині роботи досліджено економічну суть кредитоспроможності підприємства, проаналізовано методику щодо аналізу кредитоспроможності підприємства. В аналітичній частині даної роботи здійснено оцінювання основних показників фінансової діяльності та показників щодо кредитоспроможності ПрАТ «СКЛОПРИЛАД». У прикладній частині роботи запропоновано заходи з підвищення ефективності фінансової діяльності та покращення стану управління кредитоспроможністю досліджуваного підприємства та в загальному підприємств приладобудівної галузі.

Ключові слова: кредитоспроможність, кредит, ефективність кредитування, платоспроможність підприємства, фінансовий стан.

ABSTRACT

Protsyshena S. V. Management of the creditworthiness of the instrument-making enterprise (on the example of the private joint-stock company "SKLOPRYLAD"). Bachelor qualification work in specialty 073 - Management, educational program - Management of financial and credit activities. Vinnitsa: VNTU, 2024. 72 p. In Ukrainian language. Bibliographer: 29 titles; fig.: 3; tabl. 8.

In this bachelor's qualification work, proposals for improving the management of the creditworthiness of PJSC SKLOPRIBOR are defined.

This bachelor's work contains three parts. Scientific and practical provisions on the directions of increasing the efficiency of enterprise creditworthiness management have been brought to the level of specific proposals, which will allow them to be used at PJSC "SKLOPRIBOR" to increase the efficiency of its creditworthiness management. In the theoretical part of the work, the economic essence of the creditworthiness of the enterprise is investigated, the methodology for analyzing the creditworthiness of the enterprise is analyzed. In the analytical part of this work, the main indicators of financial activity and indicators of creditworthiness of PJSC SKLOPRIBOR were evaluated. In the applied part of the work, measures are proposed to increase the efficiency of financial activities and improve the state of management of the creditworthiness of the studied enterprise and in the general enterprises of the instrument-making industry.

Keywords: creditworthiness, credit, lending efficiency, solvency of the enterprise, financial condition.

ЗМІСТ

	ВСТУП.....	7
1	ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ КРЕДИТОСПРОМОЖНОСТЮ ПІДПРИЄМСТВА.....	9
1.1	Суть поняття «кредитоспроможність» та чинники які впливають на кредитоспроможність підприємства.....	9
1.2	Підходи до управління кредитоспроможністю підприємства.....	15
1.3	Сучасні методики аналізу ефективності управління кредитоспроможністю підприємства.....	18
	Висновки до розділу 1.....	24
2	АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ КРЕДИТОСПРОМОЖНОСТІ ПРАТ «СКЛОПРИЛАД».....	25
2.1	Загальна характеристика ПрАТ «СКЛОПРИЛАД».....	25
2.2	Аналіз фінансового стану акціонерного товариства.....	27
2.3	Аналіз показників, які використовуються для оцінки кредитоспроможності акціонерного товариства за 2022-2023 рр.	38
	Висновки до розділу 2.....	42
3	ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ КРЕДИТОСПРОМОЖНОСТІ ПРИЛАДОБУДІВНИХ ПІДПРИЄМСТВ В УКРАЇНІ.....	44
	Висновки до розділу 3.....	54
	ВИСНОВКИ.....	55
	СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	58
	Додаток А Протокол перевірки навчальної (кваліфікаційної) роботи....	62
	Додаток Б Баланс (Звіт про фінансовий стан).....	63
	Додаток В Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід).....	66

ВСТУП

Нині у діяльності підприємств, банків, установ відбуваються певні зміни як у зовнішньому, так і у внутрішньому середовищі, спричинені повномасштабним вторгненням російської федерації на територію нашої країни. Тому вітчизняна економіка є сьогодні нестабільною, що створює значні перешкоди у веденні бізнесу. Через брак коштів багато підприємств отримали збитки, закрили бізнес або ж призупинили діяльність на невизначений термін. Адже щоб здійснювати ефективну господарську діяльність потрібна достатня кількість капіталу, важливу роль у вирішенні цього питання відіграє кредитування. Разом з тим багато українських підприємств не можуть отримати кредит, оскільки мають низьку кредитоспроможність, отже їм слід навчитися управляти нею та шукати шляхи аби підвищити рівень кредитоспроможності. Усе це зумовлює актуальність даної теми бакалаврської роботи.

Вагомий внесок у дослідження проблеми кредитоспроможності підприємств внесли: Головка О. Г., Губарев О. О., Пономарьова А. Ю., Галасюк В., Джеджула В. В., Цвик О. Г., Панченко О. М., Пересипкіна А. В. У своїх наукових працях розглядали сутність використання кредиту також такі автори, як Шептуха О., Дзюблюк О., Кужелев М. О. та Ковальов К. В..

Метою бакалаврської кваліфікаційної роботи є розробка заходів з покращення рівня кредитоспроможності підприємства на основі дослідження теоретичних та практичних аспектів з управління його кредитоспроможністю.

Завданням бакалаврської кваліфікаційної роботи є:

- визначити суть поняття «кредитоспроможність» та чинники які впливають на кредитоспроможність підприємства;
- сформулювати підходи до управління кредитоспроможність підприємств;
- узагальнити основні методики аналізу ефективності управління кредитоспроможністю;
- надати загальну характеристику діяльності ПрАТ «СКЛОПРИЛАД»;
- здійснити аналіз фінансового стану акціонерного товариства;

- проаналізувати показники, що характеризують рівень кредитоспроможності;
- сформулювати заходи та шляхи підвищення рівня кредитоспроможності приладобудівних підприємств в Україні.

Об’єкт дослідження – процес оцінювання рівня кредитоспроможності суб’єкта господарювання.

Предметом дослідження є теоретичні і практичні аспекти оцінки кредитоспроможності приладобудівного підприємства.

Інформаційну базу дослідження бакалаврської кваліфікаційної роботи складають установчі документи, фінансова звітність ПрАТ «СКЛОПРИЛАД» за 2022-2023 рр., наукові праці вітчизняних та зарубіжних вчених-економістів з питань управління кредитоспроможністю підприємства.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що отримані в роботі теоретичні положення та висновки щодо напрямів підвищення ефективності управління кредитоспроможністю приладобудівного підприємства доведені до рівня конкретних пропозицій, що дозволить їх використати на ПрАТ «СКЛОПРИЛАД».

Особистий внесок здобувача. Бакалаврська кваліфікаційна робота є самостійно виконаною науковою працею, в якій автором обґрунтовані пропозиції з підвищення ефективності управління кредитоспроможністю приладобудівного підприємства.

Наукові положення, висновки та рекомендації, що виносяться на захист, одержані автором самостійно.

Апробація результатів бакалаврської роботи.

Основні положення і результати виконаного дослідження доповідалися на LI Науково-технічній конференції факультету менеджменту та інформаційної безпеки (30-31.05.2022р., м. Вінниця), а також на LII Науково-технічній конференції факультету менеджменту та інформаційної безпеки, 2023 рік.

Наукові публікації. За темою курсової роботи опубліковано 2 тез доповідей [28, 29].

1 ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ КРЕДИТОСПРОМОЖНОСТЮ ПІДПРИЄМСТВА

1.1 Суть поняття «кредитоспроможність» та чинники які впливають на кредитоспроможність підприємства

Станом на теперішній час всі підприємства, банки, установи мають якісь зміни як у зовнішньому, так і у внутрішньому середовищі, всі ці проблеми спричинило повномасштабне вторгнення з боку російської федерації на територію нашої країни. На даний час ми маємо нестабільність в економіці, це створює значні перешкоди у веденні бізнесу. В результаті цього багато підприємств отримали збитки, закрили бізнес або ж призупинили діяльність на невизначений термін через брак коштів.

В сучасних умовах підприємствам потрібно підтримувати високий рівень кредитоспроможності, оскільки він є головною складовою успіху та розвитку суб'єкта господарювання. Поняття «кредитоспроможність» має досить багато визначень. Кредитоспроможність – це наявність у позичальника передніх умов для видачі кредиту, а також його здатність повернути борг у повному обсязі та в установлені договором терміни.

У Законі України «Про банки і банківську діяльність» поняття «банківський кредит» звучить так: будь-яке зобов'язання банку надати певну суму грошей, будь-яка гарантія, будь-яке зобов'язання придбати право вимоги боргу, будь-яке продовження строку погашення боргу, яке надано в обмін на зобов'язання боржника щодо повернення заборгованої суми, а також на зобов'язання на сплату процентів та інших зборів з такої суми [1].

Умови функціонування сучасних економічних систем країн, що базуються на ринкових принципах, виявляють важливу роль кредиту та кредитних відносин у загальному комплексі економічних відносин та механізмів взаємодії між економічними агентами як учасниками процесу відновлення. Незважаючи на негативний вплив кризових явищ, пов'язаних з фінансовим сектором, на світову

економіку в цілому, роль кредитних відносин як основи забезпечення безперервності відтворювального процесу залишається незмінною, незважаючи на нераціональну організацію діяльності банків та інших кредитних установ, що призвела до світової фінансової кризи.

Комерційні банки дуже обережно ставляться до кредитування через високий ризик безнадійних боргів і нарахованих відсотків у той час, коли багато компаній не отримують прибутку. Банки роблять усе можливе для ідентифікації підприємств, збирають та аналізують інформацію про їхню діяльність та фінансовий стан, оцінюють їхню платоспроможність та приймають рішення щодо фінансування. Кредити можуть відігравати значну роль в економіці підприємств, оскільки вони виконують ряд важливих функцій.

Кредит є найважливішим джерелом основного та оборотного капіталу для підприємств, сприяючи прискоренню обігу капіталу, розвитку та вдосконаленню виробництва, але, з іншого боку, він може поглиблювати економічні дисбаланси і навіть спричиняти економічні кризи.

Для ефективного використання потенціалу кредиту й активізації кредитної діяльності банків в Україні потрібно розробити державну стратегію стимулювання економічного зростання, а саме зосередити увагу на розвитку кредитної діяльності економіки. Також банки повинні кредитувати пріоритетні для держави сектори економіки, національні проекти і програми, знижувати обсяги проблемної заборгованості тощо [2].

Управління кредитоспроможністю підприємств потребує вивчення, на основі якого можна буде зробити висновки про можливості та доцільність залучення кредитних ресурсів. Коли приймається рішення щодо фінансування підприємств за рахунок кредитних ресурсів потрібно враховувати переваги та недоліки позикового капіталу як джерела фінансування.

Цільовий характер кредитування знаходить відображення в об'єктах кредитування. Під об'єктом кредитування треба розуміти конкретні елементи оборотних засобів, засобів обігу, основних засобів, частина вартості яких формується за рахунок банківського кредиту. Об'єктами довгострокового та

середньострокового кредитування є капітальні вкладення, пов'язані з реконструкцією підприємства, його технічним переозброєнням, упровадженням нової техніки, удосконаленням технології виробництва, та інші витрати, що приводять до збільшення вартості основних засобів. До таких кредитів підприємства вдаються, якщо відчують брак власних коштів, призначених на ці цілі [3].

Маючи достатній рівень кредитоспроможності, компанії можуть максимізувати прибуток і підвищити свою рентабельність.

Підприємствам потрібно також стежити за рівнем платоспроможності та підвищувати його значення. Оскільки даний показник є досить тісно пов'язаний з кредитоспроможністю. Платоспроможність означає, що корпорація здатна відповідати за взяті на себе зобов'язання. Однак варто зазначити, що юридичні особи можуть погашати свої борги не тільки грошима, а й готовою продукцією та товарами. У випадку кредитних зобов'язань позичальник зобов'язаний погашати кредит виключно готівкою.

Підприємству вкрай важливо правильно та ефективно здійснювати процес управління кредитоспроможністю, під цим мається на увазі проведення комплексу заходів, таких як: організація, планування, мотивація та контроль. Усі ці процеси допомагають у формуванні та досягненні мети організації [4].

Аби знизити кредитний ризик потрібно зробити точну оцінку кредитоспроможності компанії як здатності позичальника відповідати за своїми зобов'язаннями. Задля того, щоб підвищити ефективність цього важеля, слід розібратися в суті кредитоспроможності, проаналізувати особливості оцінки та управління кредитоспроможності компаній та визначити напрямки для вдосконалення.

Не дивлячись на те, що аналіз кредитоспроможності позичальника використовується у банківській практиці вже немалий час, в економічній літературі й дотепер немає одної спільної думки щодо визначення цього поняття.

Наведене у Методичних рекомендаціях з аналізу і оцінки фінансового стану підприємств визначення щодо кредитоспроможності. Відповідно до даних

рекомендацій кредитоспроможність – це наявність передумов у підприємства для одержання кредиту [5].

Автори «Економічній енциклопедії» вважають, що кредитоспроможності – це сукупність фінансових і матеріальних можливостей одержання і сплати кредиту в установлений термін і у повній сумі. Визначається наявністю у підприємства відповідних коштів, обсягів основних і оборотних засобів для гарантування своєчасної сплати передбачених договором позичених сум [6].

Головко О. Г., Губарєв О. О., Пономарьова А. Ю. зазначають, що кредитоспроможність підприємства – це змога підприємства не просто залучити позиковий капітал, але й у повному обсязі та у визначені терміни розрахуватися за всіма своїми борговими зобов'язаннями. Вона формується в результаті його економічної діяльності та демонструє, наскільки ефективно здійснюється управління власними фінансовими ресурсами та раціонально поєднується використання і власних, і позикових коштів та їх вкладення у власний капітал [7, с. 53].

Ломачинська І., Мумладзе А. вважають, що кредитоспроможність – це оцінка, яка базується на оцінці й прогнозі потенціалу підприємства, а кредитний ризик — на поточній оцінці і ймовірності настання певного ряду наслідків [8, с. 86].

У своїй науковій роботі В. Галасюка вказав, що це здатність позичальника в повному обсязі й у визначений кредитною угодою термін розрахуватися за своїми борговими зобов'язаннями виключно грошовими коштами, що генеруються позичальником у ході звичайної діяльності [9].

У сучасній науковій літературі в широкому значенні поняття «кредитоспроможність» визначають як наявність у позичальника передумов для отримання, використання кредити з користю, тобто ефективно, а також здатність повернути кредитні кошти, відсотки у повному обсязі та в зазначений термін. У вузькому розумінні – це детальна характеристика підприємства, представлена як фінансовими так і іншими показниками, які дають змогу оцінити його здатність

ефективно використовувати позикові кошти, а також спроможність та здатність своєчасно, в повному обсязі виконати свої зобов'язання перед кредитором.

Відповідно до визначення Національного банку України, кредитоспроможність – це наявність у позичальника (контрагента банку) передумов для здійснення кредитної операції та його спроможність повернути борг у повному обсязі та в обумовлені договором строки [10].

В своїй роботі Панченко О. М. зазначив, що такі науковці як Шешукова Т. Г. та Бикова М. В. під кредитоспроможністю розуміють правомочність отримання в теперішньому, можливість ефективного використання, а також готовність і можливість повернення позичених коштів кредитору в майбутньому в установлених формах, термінах і обсягах з урахуванням плати за використання запозичених коштів [11].

Джеджула В. В., Цвик О. Г. в науковій роботі дають таке визначення, кредитоспроможність – це потенційна спроможність підприємства в повному обсязі та наперед визначений термін розрахуватися за усіма борговими зобов'язаннями перед кредитором (кредиторами) грошовими коштами, що генеруються позичальником у результаті господарської діяльності [12, с. 291].

Панченко О. М., Пересипкіна А. В. під кредитоспроможністю підприємства розуміють можливості отримати ним кредит та вчасно його обслуговувати» [13].

Крутова А. С., Кащена Н. Б. пропонують таке визначення, кредитоспроможність – спроможність позичальника за конкретних економічних і юридичних умов кредитного фінансування господарської діяльності виконувати визначені кредитною угодою боргові зобов'язання щодо повноти та своєчасності розрахунків за наданим кредитом грошовими коштами, які генеруються у процесі звичайної діяльності» [14, с. 214].

Отже, розглядаючи поняття «кредитоспроможність» можна зробити наступний висновок, що у більшості визначень ми зустрічаємо, так як:

- здатність підприємств, компаній, які є позичальниками, своєчасно (тобто в зазначений термін) повернути кредит у повному обсязі та зі сплатою відсотка виключно в грошовій формі;
- наявність у позичальника передумов щодо отримання, а також повернення кредитних коштів.

Підсумовуючи все вищезазначене, я бачу визначення кредитоспроможності, як фінансовий стан підприємства, на підставах якого кредитор може зібрати необхідну інформацію, припустити про наявність передумов для одержання кредиту, а також визначити чи спроможний позичальник повернути кошти у повному обсязі та в зазначений термін.

Всі підприємства характеризуються фінансово-господарським станом, він може бути різноманітним, від стійкого до незадовільного. На це впливає досить багато чинників:

- те яким видом діяльності займається підприємство;
- тип використаних ресурсів;
- ефективність діяльності на менеджменту;
- становище ринку;
- загальна економічна ситуація в Україні.

Це лише декілька з чинників, які можуть як негативно, так і позитивно впливати на кредитоспроможність підприємства.

Якщо погіршується фінансовий стан підприємства, то відбувається можливе збільшення боргів, збільшення ймовірності неповернення коштів, в результаті чого може спричинити зупинку платежів, а також припинення діяльності суб'єкта господарювання на ринку. Іншими словами, існує ризик неплатоспроможності контрагента, переважно пов'язаний з погіршенням структури капіталу, поліпшенням якої є пріоритетним завданням фінансового менеджменту в нинішніх умовах.

Кредитоспроможність компанії настільки багатогранна, що необхідно враховувати всі можливі фактори, оцінювати та досліджувати кожен з них. У точній оцінці кредитоспроможності зацікавлені всі сторони, оскільки ця

процедура мінімізує ризики як для кредиторів, так і для позичальників і має важливе економічне значення для розвитку бізнесу та банківської системи в цілому.

Отже, управління кредитоспроможністю допоможе підприємству підвищувати його рівень. За допомогою планування, аналізу, організації, мотивації можна підвищити стан фінансових ресурсів, що дасть можливість компанії одержати, а також погасити всі зобов'язання у зазначений термін.

1.2 Підходи до управління кредитоспроможністю підприємства

Сьогодні одним із основних напрямків діяльності керівництва є моніторинг кредитоспроможності підприємства, оскільки від рівня кредитоспроможності залежить майбутня можливість отримувати, а також повертати залучені кошти. Коли підприємство має високий рівень кредитоспроможності, підвищується показник рентабельності, в результаті чого є можливість максимізувати прибуток. Отож, підприємствам слід управляти своєю кредитоспроможністю, аби підвищувати свій фінансовий рівень.

Вивчаючи дану тему, можна знайти досить багато наукової літератури, в якій є визначення поняттю «управління кредитоспроможністю». На сьогоднішній день немає єдиного підходу, який б дав точне визначення даного підходу. Розглянемо ті, які найбільш частіше трапляються у літературі.

Головко О. Г., Губарєв О. О., Пономарьова А. Ю. під кредитоспроможністю підприємства розуміють сукупність управлінських дій, яка спрямована на розробку і реалізацію управлінських рішень, пов'язаних із забезпеченням достатнього потенціалу підприємства та його ефективної діяльності для залучення позикового капіталу та його повного повернення і сплати відсотків за користування ним [15, с. 53]. Отже, це визначення повністю охоплює поняття «управління», яке розуміється як сукупність дій, спрямованих на прийняття управлінських рішень, і «кредитоспроможність», яка розуміється як здатність залучати та повертати позиковий капітал.

Досить схоже визначення було опубліковане авторами Кужелєвим М. О. та Ковальова К. В., вони стверджують, що управління кредитоспроможністю підприємства – це складова системи управління підприємством, спрямована на забезпечення певного рівня кредитоспроможності [16, с.58]. Відмінність полягає в тому, що автори звертають увагу на досить важливу деталь: управління кредитоспроможністю повинно обов’язково бути інтегроване в загальну модель управління та підпорядковане загальним завданням фінансового менеджменту. Оскільки, рівень кредитоспроможності безпосередньо пов’язаний із платоспроможністю, ліквідністю, фінансовою стійкістю та іншими елементами оцінки фінансового стану і може залежати від даних.

Бровко Л. І., Карпова Д. Д. стверджують що кредитоспроможність – це поняття яке включає в себе: планування, аналіз, організацію, мотивацію та контроль який забезпечуватиме такий стан, формування і розподіл фінансових ресурсів, який дозволить підприємству одержувати та відповідати за кредитними зобов’язаннями в повному обсязі та встановлений строк [17]. Особливість визначення полягає у виділенні конкретних функцій управління таких як планування, аналіз та ін., що дещо дублює функції фінансового менеджменту в цілому [18].

Завданням управління є забезпечувати оптимальну структуру капіталу, мінімізація витрат по залучення капіталу, забезпечення ліквідності активів, підтримка оптимального рівня показників фінансової стійкості, а також управління як платоспроможністю, так і рентабельністю.

Для того, щоб це досягти цього потрібно виконувати наступні функції: планування, аналіз, організацію, мотивацію та контроль.

Під плануванням кредитоспроможності розуміють процес за допомогою якого визначаються цілі управління, а в подальшому формуються та приймаються рішення за допомогою яких і досягається поставлена мета.

Аналіз кредитоспроможності позичальників – це один із методів мінімізації кредитного ризику банку за допомогою оцінювання основних показників кредитоспроможності. У фінансовій сфері кредитний ризик означає

ймовірність того, що позичальник зазнає збитків через невиконання своїх фінансових зобов'язань, таких як неповернення позики або неправильна виплата відсотків. Позичальник може бути неплатоспроможним або не бажати виконувати умови, викладені в угоді з кредитором. Управління кредитним ризиком включає оцінку кредитоспроможності позичальників, розробку планів мінімізації ризиків і прийняття відповідних управлінських рішень для забезпечення стабільності фінансової діяльності.

Ще одна функція управління – це організація. За допомогою неї здійснюється розподіл певної роботи між персоналом, а також організація щодо їх діяльності. В результаті підприємство позбувається непорозумінь, невизначеності, плутанини, конфліктів у колективі та створюється середовище в якому легко та комфортно працювати на результат підприємства. Організаційний процес досить складний. Його складність полягає в тому, що потрібно прийняти рішення з безлічі потенційних варіантів, кожна з яких не поступається решті з точки зору раціональності прийняття рішень організацією.

Для того щоб діяльність підприємства була ефективною необхідно також мотивувати персонал. У широкому розумінні мотивація – це процес спонукання співробітників діяти, щоб досягти поставлених цілей організації. Тому керівникові потрібно задовольняти потреби працівників, такі як:

- фізіологічні потреби (тобто забезпечувати відповідними механізмами оплати праці та умов);
- потреба в безпеці (здійснювати соціальне страхування працівників, не залучати до прийняття ризикових рішень та виконання їх тощо);
- соціальні потреби (давати робітникам можливість брати участь в спільних діях, громадських заходах тощо);
- потреби в шануванні (забезпечення використанням різних форм вираження визнання та досягнень);
- також є потреби в самореалізації (давати робітникам завдань, виконуючи які слід проявити свою творчість та креативність).

Остання функцію яку слід розібрати – це контроль. Завданням даної функції управління кредитоспроможністю є спостереження за результатами, якщо є відхилення від запланованих показників його потрібно скоригувати. Менеджери використовують такі методи вимірювання:

- особисті спостереження;
- статистичні звіти;
- усні звіти підлеглих;
- письмові звіти підлеглих.

Кожен з цих методів має як свої плюси так і мінуси, якщо використовувати декілька, то це максимізує ймовірність отримати більш точну інформацію. Також контроль може бути спрямований на різні види діяльності. Існують різні підходи щодо класифікації управлінського контролю, на практиці досить часто поділяють на такі групи:

- фінансовий контроль:
- оперативний контроль:
- контроль поведінки робітників..

Отже, можна зробити висновок, що управління кредитоспроможністю має вагоме значення для підприємств. Досить важливо під час управління кредитоспроможністю підприємств визначення мети та завдань, його функцій управління, фактори, що можуть вплинути на управління, а також методичного аналізу.

1.3 Сучасні методики аналізу ефективності управління кредитоспроможністю підприємства

Більшість методів оцінки кредитоспроможності фокусуються на кількісних показниках, що дозволяють автоматизувати процедуру її оцінки. Адже комплексна оцінка конкурентоспроможності, хоча й містить значну кількість інформації, використовується дуже рідко через труднощі її обробки. До основних методів оцінки кредитоспроможності відносять метод фінансових

коефіцієнтів, аналізу грошового потоку, аналізу ділового ризику [19], що доповнюють один одного.

Основою оцінки кредитоспроможності є система фінансових коефіцієнтів, які визначаються за балансовими формами [20]. Дані коефіцієнти поділяються на такі групи: коефіцієнти ліквідності; коефіцієнти ефективності; коефіцієнти фінансового левериджу; коефіцієнти прибутковості; коефіцієнти обслуговування боргу. Для визначення кредитоспроможності крім фінансових коефіцієнтів використовуються ще й інші, такі як коефіцієнти ділової активності, фінансової стійкості, рентабельності тощо.

Згідно з Положенням «Про визначення банками України розміру кредитного ризику за активними банківськими операціями» банк здійснює оцінку фінансового стану боржника – юридичної особи з установленою в пункті 48 розділу IV Положення періодичністю, але не пізніше, ніж протягом трьох наступних календарних місяців після подання боржником – юридичною особою фінансової звітності відповідно до законодавства України [21]. Банк виконує оцінку фінансового стану боржника – юридичної особи шляхом розрахунку інтегрального показника фінансового стану боржника.

В даному Положенні використовується метод грошового потоку та є досить ефективним, за допомогою нього можна:

- оцінити перспективи розвитку та стійкості підприємства, виконуючи порівняння фінансової діяльності та інвестиційної;
- оцінити спроможність погашення кредиту у відповідний термін та у повному обсязі;
- визначити оптимальний термін кредитного договору.

Підходи до оцінки кредитного ризику, зазначені в цьому Положенні, дозволять банкам використовувати більш обґрунтовані підходи до оцінки кредитного ризику, в результаті чого це призведе до покращення фінансової стійкості, розширення кредитування та покращення якості оцінки кредитоспроможності.

Якісний аналіз – це загальна інформація про рівень менеджменту на підприємстві, становище на ринку а також фінансово-економічний стан компанії. Оцінка менеджменту включає: рівень менеджменту, досвідченість керівництва, інноваційність і рівень автоматизації керівництва, ступінь довіри до клієнта, ділову репутацію, кредитну історію та готовність нести особисту відповідальність за кредит [22]. Отже, даний аналіз висвітлює досить багато аспектів підприємства, які допомагають оцінити та правильно управляти кредитоспроможністю підприємства.

Управлінська звітність потрібно використовувати з обережністю, оскільки компанії не завжди вчасно та нерегулярно оновлюють інформацію, а також її досить важко перевірити на достовірність.

Через дані причини для забезпечення достовірності даних спеціаліст банку може здійснювати виїзд на перевірку фінансових та організаційно-економічних аспектів діяльності малого підприємства з застосуванням наступних методів оцінки достовірності управлінської інформації [11]:

- вивчення відповідності динаміки власного капіталу фінансовим результатам діяльності фірми за період: розмір капіталу на останню дату повинен відповідати капіталу на першу дату, скорегованому на розмір отриманого прибутку, переоцінку власних основних засобів, інвестицій власників бізнесу, повернення неврахованої дебіторської заборгованості та курсових різниць;
- надходження грошових коштів у звіті про рух грошових коштів повинні відповідати виручці від реалізації, скоригованій на зміну дебіторської заборгованості;
- використання грошових коштів на придбання товарів і послуг має відповідати собівартості проданих товарів, скоригованій на зміну товарних запасів і рахунків до оплати;
- товарно-матеріальні запаси на останню дату повинні відповідати товарно-матеріальним запасам на першу дату, скоригованим на закупки, собівартість зміни рахунків до оплати та передоплати;

- дебіторська заборгованість на другу дату має відповідати дебіторській заборгованості на першу дату, скоригованій на виручку за період за вирахуванням надходжень від операційної діяльності, а також з урахуванням передоплати;
- кредиторська заборгованість на другу дату повинна відповідати кредиторській заборгованості на першу дату, скоригованій на зміну собівартості та товарно-матеріальних запасів за період.

Проводячи аналіз щодо кредитоспроможності підприємства, ми можемо визначити проблему, мінімізувати кредитний ризик, а отже виконувати управління кредитоспроможністю.

Досить просту для оцінювання та аналізу методику розробив доктор економічних наук Дзюблюк Олександр Валерійович. Методика оцінки кредитоспроможності позичальника, яку розробив Дзюблюк О., заслуговує чималої уваги. З точки зору автора, необхідно розширити склад фінансових коефіцієнтів, що використовуються банком для аналізу кредитоспроможності позичальника, передусім у плані достатньої оцінки фінансової стійкості та ефективності господарської діяльності [23].

З метою більш повної характеристики фінансового стану підприємства з точки зору оцінки банком структури між різними джерелами фінансування його клієнтів та їх впливу на рівень кредитного ризику, автор методики запропонували включити до складу показників фінансової стійкості наступні коефіцієнти: власності, залучених коштів, мобільності оборотних коштів, оборотного капіталу. Дзюблюк стверджує, що загальна сукупність коефіцієнтів, які відображають економічну ефективність діяльності позичальника і є доцільними для використання в аналізі кредитоспроможності підприємства, класифікується за показниками, що характеризують основні результати діяльності підприємства:

- рентабельність;
- ліквідність;
- фінансову стійкість.

Отже, для оцінки слід проаналізувати ці показники, розберемо формули за якими їх знаходять.

Формула розрахунку рентабельності активів виглядає так [24]:

$$P_a = \frac{\text{ЧП}}{\bar{A}} \times 100\%, \quad (1.1)$$

де, ЧП – чистий прибуток підприємства; $\bar{A}$ – середня величина активів підприємства.

Для того щоб знайти ліквідність потрібно скористатись даною формулою [24]:

$$L = \frac{O}{\text{ПЗ}}, \quad (1.2)$$

де, О – оборотні активи; ПЗ – поточні зобов'язання.

За допомогою формули (1.3) визначається фінансова стійкість [24]:

$$\Phi C = \frac{BK + ДЗ}{СП}, \quad (1.3)$$

де, ВК – власний капітал; ДЗ – довгострокові зобов'язання; СП – сума пасивів.

Формула (1.4) допомагає знайти робочий капітал [25]:

$$PK = PA - \text{ПЗ}, \quad (1.4)$$

де, ПА – поточні активи; ПЗ – поточні зобов'язання.

Коефіцієнт заборгованості рахуємо за формулою (1.5) [25]:

$$KЗ = \frac{\text{ПЗ}}{BK}, \quad (1.5)$$

де, ПЗ – поточні зобов'язання; ВК – власний капітал.

Як зазначалося вище, в Україні не існує єдиного алгоритму оцінки кредитоспроможності позичальника. Кожен банк має свою власну систему оцінки кредитоспроможності позичальника. Банк використовує ту систему, яка найкраще підходить саме йому, враховує широкий спектр фінансових факторів та є на його думку найефективнішою.

Для оцінки кредитоспроможності позичальника методом коефіцієнтів потрібно обчислити кількісні показники його фінансового стану та порівняти ці

результати з стандартними або середніми. Перевагою використання методу фінансових коефіцієнтів є те, що розрахунок є простим. Але також є недоліки методу фінансових коефіцієнтів. Вони не мають єдиної основи для найкращих значень фінансових показників і не враховують динамічні зміни, які відбуваються постійно.

Для оцінки кредитоспроможності в деяких країнах використовують такі методики, як: правило “5C”, CAMELS, CAMPARI, COPF, PARSER, PARTS та інші. Кожна методика представляє систему аналізу фінансового стану позичальника за допомогою перших букв назви методики. Загальна сума отриманих балів переводиться у відповідний клас позичальника: позичальники надійні, позичальники з мінімальним, середнім або високим ризиком [26].

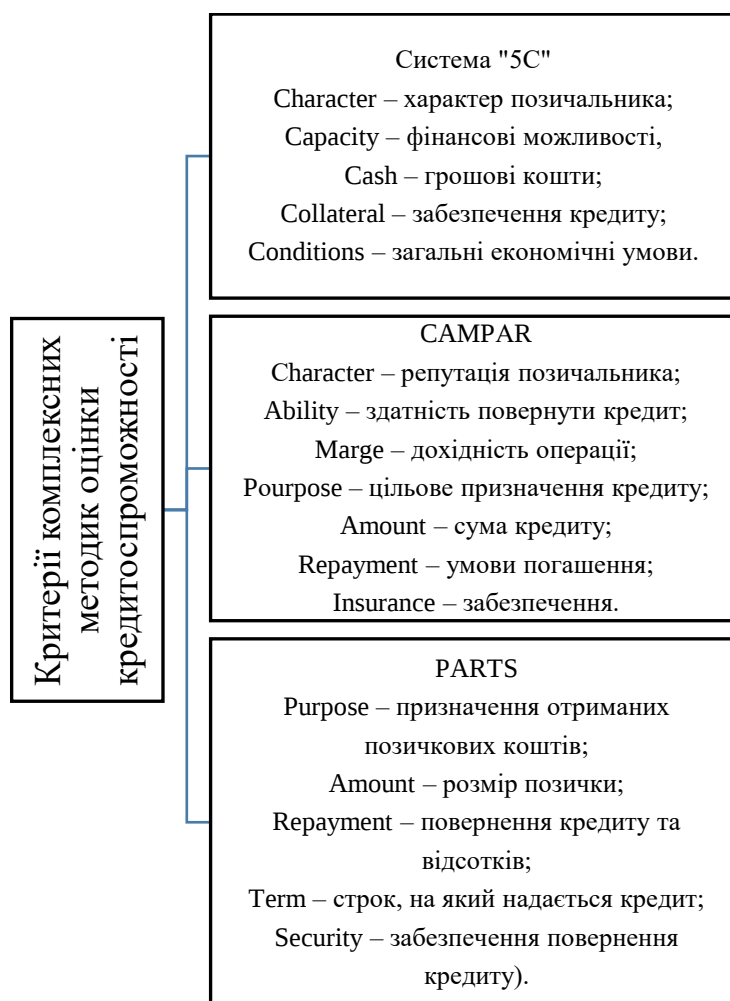

Рисунок 1.1 – Критерії комплексних методик оцінки кредитоспроможності

Створено автором на основі [27].

Основним недоліком даних комплексних методик є те, що вони здебільшого орієнтовані на якісні фактори. Крім того, дані моделі базуються на експертних висновках і іноді можуть бути суб'єктивними.

На рис. 1.1 (див. с.23) наведено, що означає кожна буква в назві методик.

Отже, оцінку кредитоспроможності доцільно здійснювати на основі показників насамперед фінансової стійкості підприємства, а також рентабельності та ліквідності [28]. Також для більш ефективної оцінки слід проводити оцінку за декількома методами.

Висновки до розділу 1

В даному розділі було розглянуто теоретико-методичні основи управління кредитоспроможністю підприємства.

Визначено суть поняття «кредитоспроможність» та чинники які впливають на кредитоспроможність підприємства. Я бачу визначення кредитоспроможності, як фінансовий стан підприємства, на підставах якого кредитор може зібрати необхідну інформацію, припустити про наявність передумов для одержання кредиту, а також визначити чи спроможний позичальник повернути кошти у повному обсязі та в зазначений термін. Слід контролювати чинники які впливають на кредитоспроможність, щоб не досягти негативної дії на підприємство.

Проаналізовано підходи до управління підприємств. Управління кредитоспроможністю має вагоме значення для підприємств. Досить важливо під час управління кредитоспроможністю підприємств визначення мети та завдань, його функцій управління, фактори, що можуть вплинути на управління, а також методичного аналізу.

Щодо методик аналізу ефективності управління кредитоспроможністю, кожна з них має свої переваги та недоліки. Оцінку кредитоспроможності доцільно здійснювати на основі показників насамперед фінансової стійкості підприємства, а також рентабельності та ліквідності.

2 АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ КРЕДИТОСПРОМОЖНОСТІ ПРАТ «СКЛОПРИЛАД»

2.1 Загальна характеристика ПрАТ «СКЛОПРИЛАД»

Історія ПАТ "Склоприлад" розпочалася у 1959 році з введення в експлуатацію лінії виробництва промислових термометрів, ареометрів і хіміко-лабораторного посуду на Лохвицькому спиртокомбінаті. Вже за рік підприємство було реорганізоване у самостійний Лохвицький завод приладобудування.

Під такою назвою організація існувала до 1996 року, допоки вона не була перетворена на Публічне акціонерне товариство "Склоприлад". Після цього компанія почала спеціалізуватися на виробництві контрольно-вимірювальних приладів, таких як манометри, гігрометри і медичні термометри. Згодом ПАТ "Склоприлад" став відомим брендом не лише в Україні, а й за її межами. Продукція під торговою маркою "Склоприлад" успішно експортується в країни, такі як Молдова, Білорусь, Казахстан, Грузія, Вірменія, Азербайджан, Узбекистан, Таджикистан, Болгарія, і країни Прибалтики.

Адреса підприємства «ПРАТ СКЛОПРИЛАД» — Полтавська обл., Лохвицький р-н, м. Заводське, вул. Озерна, 18.

Мета створення підприємства полягає у забезпеченні найбільш ефективного використання його власного майна шляхом впровадження власних технологій, форм організації виробництва та залучення інвестицій для розширення споживчого ринку, задоволення потреб населення у продукції та отримання прибутку.

У даного підприємства є власний баланс, рахунки в різних валютах та депозитні рахунки в банках, а також печатка з його найменуванням, штамп, бланки, можливість мати товарний та фірмовий знаки, логотип та інші ідентифікаційні елементи, включаючи комерційне найменування.

ПрАТ «Склоприлад» має право, виконувати такі дії як:

- вести будівництво, набувати, орендувати та передавати в оренду будь-яке майно;
- самостійно здійснювати продаж, обмін, передачу безоплатно, оренду будівель, споруд, обладнання, транспортних засобів, інвентарю, сировини та інших матеріальних цінностей іншим підприємствам, організаціям і т. ін.;
- відкривати свої власні магазини, заклади торгівлі, харчування та послуг, а також відділи в магазинах інших суб'єктів господарювання різних форм власності;
- здійснювати спільну діяльність з зацікавленими підприємствами, організаціями, іноземними інвесторами та громадянами;
- розміщувати грошові кошти у цінних паперах, що знаходяться в обігу, отримувати кредити в банках, у громадян та інших фінансових установах;
- встановлювати ціни на свою продукцію, тарифи та націнки на послуги, які надаються споживачам;
- надавати безвідсоткові позики акціонерам та працівникам товариства та використовувати всі інші права згідно з чинним законодавством.

Завдяки постійному розвитку виробничої бази заводу, високому професіоналізму інженерно-технічного персоналу та активній роботі над новими напрямками, асортимент ПрАТ "Склоприлад" на сьогоднішній день налічує понад 10 000 видів продукції.

Каталог товарів включає в себе широкий спектр продукції:

- вимірювальні прилади;
- хіміко-лабораторні вироби;
- трубопровідна арматура;
- товари для виноробства та самогоноваріння;
- дидактичні матеріали для школи;
- сувеніри та декоративні вироби;
- побутові вимірювальні прилади;

- товари для здоров'я.

Отже, мета даного товариства є забезпечення найбільш ефективного використання його власного майна шляхом впровадження власних технологій, форм організації виробництва та залучення інвестицій для розширення споживчого ринку, задоволення потреб населення у продукції та отримання прибутку.

2.2 Аналіз фінансового стану акціонерного товариства

Оцінка фінансового стану компанії має вирішальне значення для багатьох аспектів управління бізнесом.

Аналіз фінансового стану допомагає визначити, наскільки ефективно підприємство використовує свої ресурси для досягнення цілей та забезпечення прибутку. Цей аналіз є важливим для розробки стратегій розвитку, планування бюджетів і визначення майбутніх завдань. Також він допомагає виявляти фінансові ризики, такі як недостатність ліквідності або неплатоспроможність, і приймати заходи для їх управління та зменшення.

Банки та інші фінансові установи використовують аналіз фінансових показників для оцінки кредитоспроможності підприємства перед наданням фінансової підтримки.

Отже, аналіз фінансового стану є ключовим елементом управління підприємством, що допомагає у прийнятті обґрунтованих рішень та забезпечує стабільність та успішність бізнесу.

Проведено аналіз активів підприємства, результати подано в таблиці 2.1.

Як видно з даних табл. 2.1, загальна вартість ПрАТ «Склоприлад» у 2023 році складала 155671 тис. грн., що на 15113 тис. грн. менше порівняно з 2022.

Необоротні активи даного підприємства зросли, на 3979 тис. грн. порівняно з 2022 роком, у результаті збільшення незавершених капітальних інвестицій від 0 до 5440 тис. грн.

Таблиця 2.1 – Аналіз активів підприємства

Показник	2022 р.		2023 р.		Відхилення значень кінця періоду від початку		
	Значення тис. грн	Питома вага, %	Значення , тис. грн	Питома вага, %	абсолютн е, тис. грн	Темп приросту %,	пунктів структур и, %
Вартість активів всього	170784	100	155671	100	-15113	-8,85	0
Необоротні активи	14979	8,77	18958	12,18	3979	26,56	3,41
з них Нематеріальні активи (за залишковою вартістю)	165	0,10	16	0,01	-149	-90,30	-0,09
Незавершені капітальні інвестиції	0	0,00	5440	3,49	5440	100	3,49
Основні засоби (за залишковою вартістю)	14800	8,67	13488	8,66	-1312	-8,86	0,00
Інші фінансові інвестиції	14	0,01	14	0,01	0	0,00	0,00
Оборотні активи	155805	91,23	136713	87,82	-19092	-12,25	-3,41
Запаси:							
виробничі запаси	36133	21,16	28419	18,26	-7714	-21,35	-2,90
незавершене виробництво	1348	0,79	1971	1,27	623	46,22	0,48
готова продукція	17500	10,25	13960	8,97	-3540	-20,23	-1,28
Дебіторська заборгованість за товари, роботи та послуг	39299	23,01	42641	27,39	3342	8,50	4,38
Дебіторська заборгованість за розрахунками:							
зокрема, з бюджетом	5732	3,36	0	0,00	-5732	-100,00	-3,36
за виданими авансами	10455	6,12	8159	5,24	-2296	-21,96	-0,88
із внутрішніх розрахунків	3078	1,80	0	0,00	-3078	-100,00	-1,80
Інша поточна дебіторська заборгованість	33909	19,85	33906	21,78	-3	-0,01	1,93
Гроші та їх еквіваленти	3526	2,06	1406	0,90	-2120	-60,12	-1,16
Витрати майбутніх періодів	18	0,01	0	0,00	-18	-100,00	-0,01
інші оборотні активи	4807	2,81	6251	4,02	1444	30,04	1,20

Оборотні активи ПрАТ «Склоприлад» у 2023 році склали 136713 тис. грн., що на 19092 тис. грн. менше порівняно з 2022 роком. Зменшення оборотних

активів пов'язане зі зменшенням запасів таких як виробничі запаси та готова продукція, зменшення відбулося також у результаті зменшення дебіторської заборгованості за рахунками. Інші оборотні активи підприємства склали 6251 тис. грн., на кінець 2022 року було 4807 тис. грн. Збільшення даного показника є свідченням поточної платоспроможності та стійкого фінансового стану. Запаси протягом аналізованого періоду зменшилися на 7,73%. Зменшення частки запасів може свідчити: про можливе зменшення масштабів діяльності підприємства; про неможливість захистити кошти від знецінювання внаслідок інфляції; а також про ефективне розпорядження запасами. Дебіторська заборгованість щодо товарів, робіт та послуг збільшилася на 8,5%, в грошовому вимірі це 3342 тис. грн. У 2023 році показник дебіторської заборгованості за рахунками з бюджетом склав 49722 тис. грн., що на 11803 тис. грн менше порівняно з 2022 роком. Той факт, що компанії скорочують дебіторську заборгованість, може означати, що вони ефективно управляють своїми кредитними операціями, здійснюючи своєчасні виплати та контролюючи кредитний ризик.

За допомогою фінансової звітності було побудовано діаграму, отже на рисунку 2.1 добре видно, що оборотні активи займають більшу часту активів, яка складає 91% всіх активів.

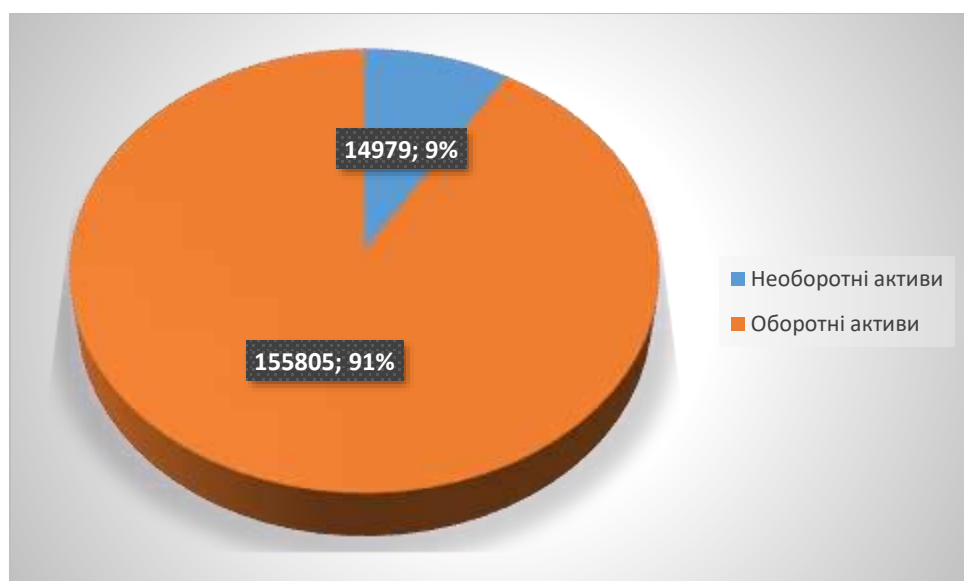

Рисунок 2.1 – Діаграма активів ПрАТ «Склоприлад» у 2022 році

На рисунку 2.2 зображена діаграма активів підприємства за 2023 рік. Бачимо також переважання оборотних активів, які складають 88% усіх активів.

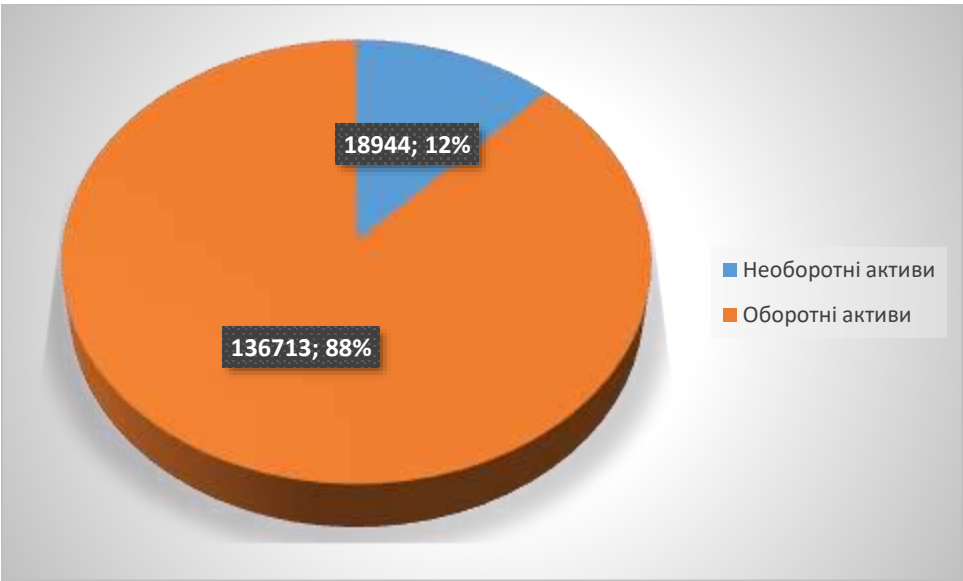

Рисунок 2.2 – Діаграма активів ПрАТ «Склоприлад» у 2023 році

Розрахунок таких коефіцієнтів, як коефіцієнт співвідношення оборотних та необоротних активів і коефіцієнт майна, надає цінну інформацію про фінансову структуру та стабільність підприємства. Розрахую ці показники та занесу дані в таблицю 2.2.

Таблиця 2.2 – Розрахунок та аналіз коефіцієнта співвідношення оборотних та необоротних активів і коефіцієнта майна виробничого призначення

Показник	Значення		Зміна значень на кінець періоду порівняно із початком.	
	2022 р.	2023 р.	абсолютна	темп приросту, %
Коефіцієнт співвідношення оборотних і необоротних активів	10,40156	7,211362	-3,1902	-30,6704
Коефіцієнт майна виробничого призначення	0,306124	0,281864	-0,02426	-7,92486

Коефіцієнт співвідношення оборотних та необоротних активів вказує на значну частку оборотних у порівнянні з необоротними. Як бачимо оборотні

активи переважають необоротні, що в 2022 році, що в 2023р. Це може означати високу ліквідність, здатність підприємства швидко виконувати свої короткострокові зобов'язання, а також гнучкість підприємства, тобто здатність бути більш гнучким у своїх операціях та швидко реагувати на зміни попиту або інші ринкові можливості. На ПрАТ «Склоприлад» показник має тенденцію до зниження, але не є низьким.

Коефіцієнт майна виробничого призначення показує частку власного капіталу у загальній сумі активів підприємства. Даний показник має тенденцію зниження та є низьким значенням. У 2023 році коефіцієнт майна становить 0,3 що на 7,9% менше. Нормативне значення цього коефіцієнту є 0,5. Щоб підвищити даний коефіцієнт, акціонерному товариству необхідно використовувати комплексний підхід, який включає стратегічне планування, інвестиції та ефективне управління ресурсами компанії. Низький коефіцієнт може свідчити про високу залежність від позикових коштів, що підвищує фінансові ризики у випадку економічних труднощів або зміни умов кредитування.

Далі розрахую коефіцієнт зносу, придатності та вибуття основних засобів. Коефіцієнт зносу показує, наскільки зношені основні засоби підприємства, чим більший показник, тим є більша необхідність оновлення або заміни обладнання; коефіцієнт придатності відображає частку основних засобів, які є придатними для використання в процесі виробництва, нормативним значенням даного показника буде його підвищення, оскільки чим більший показник, тим менша необхідність в ремонті чи в заміні основних засобів; коефіцієнт вибуття показує частку основних засобів, які були виведені з експлуатації за певний період, високе значення даного показника буде свідчити про ефективне управління активами. Цей аналіз є досить важливим елементом фінансового менеджменту, який допомагає забезпечити стабільність і ефективність виробничих процесів на підприємстві.

Результати аналізу наведу в таблиці 2.3.

Таблиця 2.3 – Розрахунок та аналіз коефіцієнтів зносу, придатності та вибуття основних засобів на ПрАТ «Склоприлад»

Показник	Значення		Зміна значень на кінець періоду порівняно із початком.	
	2022 р.	2023 р.	абсолютна	темп приросту, %
Коефіцієнт зносу основних засобів	0,56	0,60	0,04	7,57
Коефіцієнт оновлення основних засобів	0,44	0,40	-0,04	-9,56
Коефіцієнт вибуття основних засобів	0,56	0,60	0,04	7,57

Як видно з даних табл 2.3, коефіцієнт зносу основних засобів – показує ступінь зносу основних засобів. Даний показник в 2022 році становив 0,56, а в 2023 - 0,6, тому має тенденцію до зростання. Нормативний розмір коефіцієнта оновлення має становити більше 0,1. Його збільшення означає що зношуються основні засоби та в скорому часі з'явиться необхідність в оновленні або ж заміні обладнання. На ПрАТ «Склоприлад» протягом 2022-2023 року зменшився на 9,6%, це може свідчити про необхідність в подальшому ремонті, модернізації основних засобів, але все ж він є в межах норми. Коефіцієнт вибуття показує інтенсивність вибуття основних засобів, тобто те, наскільки вони або морально застаріли, або зношені, і більше не придатні для використання, даний показник у 2023 році склав 0,6, що на 7,6% більше. Чим більше значення тим ефективніше підприємство управляє власними активами.

Оскільки, аналіз фінансових показників дає кредиторам повне розуміння фінансового стану компанії, а також її здатності генерувати грошові потоки та обслуговувати борги, слід проаналізувати також показники фінансових результатів. Аналіз є важливою частиною процесу оцінки кредитоспроможності, оскільки він надає обґрунтовану інформацію для прийняття рішень щодо умов кредитування, оцінки ризиків і надання кредиту.

Фінансові результати діяльності є основним показником успішності та

стабільності бізнесу. Важливу роль в прийнятті управлінських рішень, стратегічному планування та забезпечені довгострокової конкурентоспроможності відіграє аналіз та оцінка фінансових результатів. Отже, фінансові результати діяльності підприємства є надзвичайно актуальним, оскільки вони є основним індикатором його успішності, стійкості та перспектив розвитку.

Проаналізуємо фінансовий результат підприємства на основі динаміки його доходів і витрат підприємства, результати занесу до таблиці 2.4.

Таблиця 2.4 – Фінансові результати діяльності ПрАТ «Склоприлад»

Показник	Значення, тис. грн		Зміна значень звітного року	
	2022 р.	2023 р.	Абсолютна, тис. грн	Темп приросту, %
Фінансовий результат від основної операційної діяльності	43357	10173	-33184	-76,54
Фінансовий результат від іншої основної операційної діяльності	29480	15885	-13595	-46,12
Фінансовий результат від операційної діяльності	19433	-5360	-24793	-127,58
Фінансовий результат від звичайної діяльності до оподаткування	19433	-5360	-24793	-127,58
Фінансовий результат від господарської діяльності	16903	-5360	-22263	-131,71

Фінансовий результат від операційної системи має динаміку зменшення, у 2023 році порівняно з 2022 роком показник зменшився на 33184 тис. грн, оскільки чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), а також собівартість реалізованої продукції мали динаміку зменшення. В розділі фінансовий результат від іншої основної операційної діяльності також зменшилися усі показники, це призвело до зменшення даного розділу у розмірі 13595 тис. грн., що на 46,12% менше ніж у 2022 році. Фінансовий результат від операційної діяльності та звичайної діяльності до оподаткування зменшився на 24793 тис. грн., у 2023 році даний показник став збитковим. Фінансовий

результат від господарської діяльності у 2022 році був прибутковим у розмірі 16903 тис. грн., протягом 2023 року став збитком, у грошовому вимірі це 5360 тис. грн..

Отже, оскільки ПрАТ «Склоприлад» зазнало тенденції зменшення фінансових результатів, акціонерне товариство повинне вжити заходів для оптимізації витрат, підвищення ефективності операцій, покращення управління ресурсами та стимулювання зростання доходів. Якісне виконання даних засобів допоможе підприємству не тільки подолати тимчасові труднощі, але й забезпечити стійке фінансове зростання в довгостроковій перспективі.

Оцінка показників ефективності управління активами та рентабельності капіталу є досить важливою для будь-якого підприємства, оскільки вона дозволяє керівництву та інвесторам приймати обґрунтовані рішення щодо розвитку та стійкості бізнесу. Показники оборотності активів допомагають визначити, наскільки ефективно компанія використовує свої активи для отримання доходу. Це необхідно, щоб знайти місця, де можна покращити використання ресурсів і продуктивність. Мультиплікатор капіталу показує, наскільки ефективно компанія використовує власний капітал, щоб збільшити свої активи та прибутки. Це полегшує оцінку кількості боргового фінансування та його впливу на рентабельність. Чиста рентабельність — це міра прибутку, яку компанія отримує з кожної гривні доходу після витрат і податків. Це важливий показник фінансової стійкості та прибутковості компанії.

Отже, проведемо аналіз показників ефективності управління активами та рентабельності капіталу, дані занотуємо до таблиці 2.5.

Ік можна бачити з даних табл. 2.5, на ПрАТ «СКЛОПРИЛАД» у 2023 році кінцевим фінансовим результатом став чистий збиток у розмірі 5360 тис. грн., що на 106 тис. грн менше ніж у 2022 р., така динаміка свідчить про зменшення ефективної діяльності. На підприємстві зменшився чисти дохід від реалізації продукції, в 2023 порівняно з 2022 роком на 52707 тис. грн. і склав 61951 тис. грн.. Середньорічні залишки активів збільшилися на 247 тис. грн., а залишки власного капіталу зросли на 5771,5 тис. грн.

Таблиця 2.5 – Показники ефективності управління активами та рентабельності капіталу

Показник	Значення		Зміна значень
	2022 р.	2023 р.	
Чистий прибуток, тис. грн	16903	5360	-22263
Чистий дохід від реалізації продукції, тис. грн	114658	61951	-52707
Середньорічні залишки активів, тис. грн	162980,5	163227,5	247
Середньорічні залишки власного капіталу, тис. грн	68715,5	74487	5771,5
Оборотність активів, оборотів (ряд. 2 / ряд. 3)	0,70	0,38	-0,32
Мультиплікатор капіталу (ряд. 3 / ряд. 4)	2,37	2,19	-0,18
Чиста рентабельність (ряд. 1 / ряд. 2)	0,15	0,09	-0,06

На ПрАТ «СКЛОПРИЛАД» у 2023 році кінцевим фінансовим результатом став чистий збиток у розмірі 5360 тис. грн., що на 106 тис. грн менше ніж у 2022 р., така динаміка свідчить про зменшення ефективної діяльності. На підприємстві зменшився чистий дохід від реалізації продукції, в 2023 порівняно з 2022 роком на 52707 тис. грн. і склав 61951 тис. грн.. Середньорічні залишки активів збільшилися на 247 тис. грн., а залишки власного капіталу зросли на 5771,5 тис. грн.

На ПрАТ «Склоприлад» показник оборотності у 2023 році становить 0,38 оборотів, що на 0,32 обороти менше ніж у попередньому році. Зменшення показника оборотності активів може створювати негативні наслідки для діяльності підприємства. Щоб цього уникнути слід оптимізувати управління запасами та дебіторською заборгованістю, підвищити обсяг продажів, підвищити ефективність використання активів та оптимізації інвестицій. Мультиплікатор капіталу з показника 2,37 зменшився до 2,19 – це могло спричинити зменшення використання позикових коштів. Щоб підвищити даний показник, підприємству потрібно виконати наступні дії: залучати нове фінансування, покращувати кредитоспроможність, ефективно використовувати позикові кошти, розширювати свій асортимент, а також діяльність та оптимізувати структуру капіталу. Завдяки цим діям підвищиться також

рентабельність. Оскільки показник чистої рентабельності зазнав також зниження.

Проведу також факторний аналіз чистої рентабельності, результати занесу до таблиці 2.6.

Факторний аналіз чистої рентабельності є ефективним засобом для детальної оцінки впливу різних факторів на фінансові результати компанії. Він допомагає працівникам компанії визначити основні фактори, які впливають на зміну рентабельності, а також розробити ефективні методи підвищення рентабельності. У результаті цього аналізу можна приймати управлінські рішення, які підвищують ефективність діяльності та допоможуть зберегти фінансовий стан підприємства.

Таблиця 2.6 – Вхідні дані для факторного аналізу чистої рентабельності

Показник	Методика розрахунку	Значення	
		2022 р.	2023 р.
Чиста рентабельність	$a = \text{ЧП} / \text{ЧД(В)Р}$	0,15	0,09
Коефіцієнт фінансового левериджу	$b = A / BK$	2,59	1,88
Коефіцієнт поточної заборгованості	$v = \text{ПЗ} / A$	0,61	0,46
Коефіцієнт покриття	$r = OA / \text{ПЗ}$	1,49	1,90
Коефіцієнт оборотності оборотних активів	$d = \text{ЧД(В)Р} / OA$	0,74	0,45
Коефіцієнт рентабельності	$R_{BK} = \text{ЧП} / BK$	0,26	0,06

За допомогою даної таблиці зроблю факторний аналіз, а результати заповню в таблицю 2.7

Таблиця 2.7 – Факторний аналіз зміни рентабельності

Показник	Вплив
Загальна зміна рентабельності власного капіталу	-0,19
зокрема за рахунок зміни:	
- Чистої рентабельності	-0,11
- Коефіцієнта фінансового левериджу	-0,04
- Коефіцієнта поточної заборгованості	-0,03
- Коефіцієнта покриття	0,02
- Коефіцієнта оборотності активів	-0,04

Отже, аналізуючи отримані дані, можна сказати, що найбільший вплив на зміну рентабельності власного капіталу мають коефіцієнти чистої рентабельності. А також немалий вплив відбувся через коефіцієнт фінансового левериджу та коефіцієнта оборотності. В результаті чого знизилось значення основного показника. На збільшення рентабельності власного капіталу вплинув такий фактор, як коефіцієнт покриття.

Для того, щоб підвищити рентабельність власного капіталу, підприємству необхідно збільшити чистий дохід та зменшити поточні зобов'язання.

Підвищення якості продукції є важливим фактором, який впливає на збільшення чистого доходу. Попит на високоякісну продукцію зростає, і вона реалізується за вищою ціною. Неякісна продукція має менший попит, залежується та псується, що змушує виробників продавати її за нижчою ціною, що знижує прибуток і навіть може призвести до збиткового виробництва.

Досягти зменшення поточних зобов'язань можна шляхом виплати підприємством боргів кредиторам.

Згідно з проведеним дослідженням аналізу фінансового стану ПрАТ «Склоприлад» хочу зробити наступні висновки. Для покращення фінансового стану підприємства слід збільшити прибуток, оптимізувати витрати, покращити управління активами та ліквідністю, підвищити якість продукції та обслуговування.

Отже, дані дії з боку підприємства допоможуть йому збільшити фінансові показники, підвищення її конкурентоспроможності на ринку, а також підвищити свою кредитоспроможність. Щодо кредитоспроможності, компанія скоротила дебіторську заборгованість, що може означати, те що вони ефективно управляють своїми кредитними операціями, здійснюючи своєчасні виплати та контролюючи кредитний ризик.

2.3 Аналіз показників, які використовуються для оцінки кредитоспроможності акціонерного товариства за 2022-2023 рр.

Одним з найважливіших аспектів, який сприяє встановленню довіри до ділових операцій, є кредитоспроможність. Як визначалося раніше, кредитоспроможність має таке визначення, яке означає оцінку здатності особи чи компанії виконувати свої фінансові зобов'язання та вчасно погашати борги. Він служить мірою надійності та фінансової стабільності, надаючи цінну інформацію про потенційні ризики та винагороди, пов'язані з участю в бізнес-угодах.

Я зі сторони кредитора, так і з сторони позичальника кредитоспроможність є надзвичайно важливою. Кредитор перш ніж укласти угоду, має впевнитися, що позичальник якому необхідні позичкові кошти, зможе виконати свої фінансові зобов'язання. Ця інформація дозволить кредитору більш впевнено продовжувати терміни кредитування, а також робити висновки, щодо надання кредиту. З сторони позичальника, кредитоспроможність також має велику вагу, оскільки позичальник який має міцну кредитну історію та може вчасно, в повному обсязі погашати свої борги може домовитися з кредитором про вигідні умови (довший період оплати, знижений відсоток і так далі). Крім того, висока кредитоспроможність покращує репутацію підприємства в діловому співтоваристві, полегшуючи створення нових партнерських відносин і забезпечення вигідних угод у майбутньому.

Кредитоспроможність підприємства тісно пов'язана з його фінансовими показниками, такими як його використання власних і залучених ресурсів, фінансові зв'язки з іншими підприємствами, платоспроможність і прибутковість.

Аналіз кредитоспроможності акціонерного товариства проведемо за методикою оцінки Дзюблюка О., за даною методикою слід визначити показники насамперед фінансової стійкості підприємства, а також рентабельності та ліквідності.

Джерелами визначення кредитоспроможності позичальника є форми фінансової звітності. «Баланс» – це звіт про фінансовий стан, який відображає активи, зобов'язання та капітал підприємства. «Звіт про фінансові результати» – звіт про доходи, витрати та фінансові результати акціонерного товариства. «Звіт про власний капітал» включає в себе інформацію про надходження та витрати коштів за операціями та інвестиціями, також він відображає певні зміни у складі власного капіталу протягом звітного періоду.

Розглядаючи ці форми фінансової звітності, кредитор бачить повну та правдиву інформацію з приводу фінансового стану, результати діяльності та рух коштів підприємства для оцінки якості управління, здатність виконувати свої зобов'язання вчасно та в повному обсязі. Показники, які розрахую, занесу до таблиці 2.8.

Розрахуємо рентабельність активів ПрАТ «Склоприлад» за формулою (1.1):

$$2022: P_a = (16\,903 / 170\,784) \times 100\% = 0,099;$$

$$2023: P_a = (5\,360 / 155\,671) \times 100\% = 0,034.$$

За формулою (1.2) знайдемо ліквідність підприємства:

$$2022: L = 155\,805 / 104\,748 = 1,49;$$

$$2023: L = 136\,713 / 71\,977 = 1,9.$$

Знайдемо показник фінансової стійкості за допомогою формули (1.3):

$$2022: \Phi C = (66\,036 + 0) / 170\,784 = 0,39;$$

$$2023: \Phi C = (82\,938 + 756) / 155\,671 = 0,54.$$

За формулою (1.4) розрахуємо робочий капітал:

$$2022: P_K = 155\,805 - 104\,748 = 51\,057 \text{ тис. грн.};$$

$$2023: P_K = 136\,713 - 71\,977 = 64\,736 \text{ тис. грн.}$$

За допомогою формули (1.5) обчислимо коефіцієнт заборгованості:

$$2022: (104\,748 / 66\,036) = 1,6;$$

2023: $(71\,977/82\,938) = 0,88$.

Таблиця 2.8 – Оцінка кредитоспроможності ПрАТ «Склоприлад»

Показники	2022 рік	2023 рік	Відхилення	
			абсолютне	відносне
Рентабельність активів	0,099	0,034	-0,065	-65,66
Ліквідність	1,49	1,9	0,41	27,52
Фінансова стійкість	0,39	0,54	0,15	38,46
Робочий капітал	51057	64736	13679	26,79
Коефіцієнт заборгованості	1,6	0,88	-0,72	-45

Розглядаючи таблицю 2.8 бачимо, що в 2022 р. показник рентабельності становить 0,099%. Протягом аналізованого періоду бачимо спад даного коефіцієнта та в результаті отримуємо 0,034%. Нормативне значення даного показника не є встановленим, але чим вище значення коефіцієнту, тим ефективнішим є процес управління. Для забезпечення зростання показника рентабельності активів, підприємству невідкладно потрібно раціоналізувати витрати, пов'язані з виробництвом та реалізацією товару зменшивши їх, підвищити продуктивність праці, удосконалити систему збуту і тому подібне, в результаті чого відбудеться підвищення доходів. На ПрАТ «Склоприлад» протягом 2022-2023 рр. значно зменшився чистий прибуток, тому потрібно вжити заходів щодо його збільшення.

Коефіцієнт ліквідності активів є важливим показником фінансового стану підприємства, оскільки він відображає здатність підприємства швидко перетворювати свої активи в грошові кошти для покриття своїх короткострокових зобов'язань. Високий рівень ліквідності дозволяє компанії мати достатню кількість ліквідних активів, щоб покривати непередбачені витрати та продовжувати працювати. Для коефіцієнта ліквідності нормативним значенням є 1-2. На ПрАТ «Склоприлад» станом на 2022-2023 рр.. коефіцієнт має

позитивний характер, а також він має позитивну динаміку збільшення, що призводить до зменшення прибутковості. В 2022 році показник складав 1,49, в 2023 р. у відсотковому значенні збільшився на 27,52%.

Показник фінансового стану показує яку частку активів підприємство може фінансувати за рахунок постійного та залученого на довгостроковій основі капіталу. Мінімальне нормативне значення даного показника становить 0,5. Показник протягом аналізованого періоду збільшився на 0,15 та склав 0,54. Отже, ПрАТ «Склоприлад» є фінансово стійким. Це означає що 54% активів підприємства фінансуються за рахунок постійного капіталу, а також за рахунок довгострокових зобов'язань, тому акціонерне товариство має досить непогані перспективи й низький ризик банкрутства підприємства низький.

Більшість кредиторів використовують показник робочого капіталу для оцінки ліквідності компанії. Він показує кількість оборотних активів, які фінансуються за рахунок довгострокових зобов'язань і власного капіталу. Одержані значення даного показника дають змогу зробити висновки щодо ліквідності, фінансових результатів. На ПрАТ «Склоприлад» показник збільшився на 13679 тис. грн., що є позитивним для підприємства. Загалом зростання показника робочого капіталу є хорошим показником для акціонерного товариства, оскільки це показує, що воно може ефективно керувати короткостроковими ресурсами та підтримувати стабільні фінансові результати.

Нормативне значення коефіцієнта заборгованості – не більше 1. Це означає, що потрібно щоб на підприємстві сума заборгованості була менша за суму власного фінансування. В 2022 році на ПрАТ «Склоприлад» коефіцієнт заборгованості був неприйнятним, оскільки становив 1,6 що на 0,6 більше норми, ще свідчить про високий рівень заборгованості та фінансові ризики. Після чого підприємство вжило заходів, та показник у 2023 році зменшив до 0,88, в результаті чого знизився рівень заборгованості та потенційні фінансові ризики.

Кредитори збирають два види інформації: позитивну та негативну. Позитивна інформація містить широкий спектр даних про фінансовий стан позичальника, а також його попередню історію кредитування. Негативна

включає попередні відмови від сплати, порушення графіків платежів, банкрутство, списання боргу тощо. Чим більше зможе зібрати кредитор інформації тим краще, оскільки це зменшить ризики кредитування. А зі сторони підприємства слід збільшувати звою кредитоспроможність, шляхом покращення свого фінансового стану, а також мати гарну історію кредитування, вчасно та в повному обсязі виконувати свої зобов'язання.

Отже, щодо показників які були оцінені за допомогою методики Дзюблика О. на ПрАТ «Склоприлад», то можемо бачити позитивні показники, оскільки всі коефіцієнти знаходять в межах нормативного значення, та протягом 2022 та 2023 років мали позитивну тенденцію. Лише показник рентабельності зазнав тенденцію до зниження, для цього акціонерному товариству застосувати заходи щодо покращення цього показника. Оскільки, стан ліквідності знаходиться в межі норми, то підприємство самостійно спроможне негайно погасити свою короткотермінову кредитну заборгованість. Можна зробити наступні висновки за результатами оцінки показників даної методики. ПрАТ «Склоприлад» в змозі погасити свою кредитну заборгованість, оскільки акціонерне товариство є ліквідним, а також платоспроможним. Тому щоб не було проблем з кредитуванням, слід ефективно управляти своєю кредитоспроможністю.

Висновки до розділу 2

В другому розділі кваліфікаційної роботи було здійснено аналіз ефективності управління кредитоспроможністю ПрАТ «Склоприлад».

Було розглянуто загальну характеристику ПрАТ «Склоприлад». Дане акціонерне товариство займається виготовленням та продажем товарів зі скла, такі як: контрольно-вимірювальних приладів, таких як манометри, гігрометри і медичні термометри і тому подібне.

Аналіз фінансового стану акціонерного товариства показав, що: оборотні активи ПрАТ «Склоприлад» у 2023 році склали 136713 тис. грн., що на 19092 тис. грн. менше порівняно з 2022 роком. Зменшення оборотних активів пов'язане

зі зменшенням запасів таких як виробничі запаси та готова продукція, зменшення відбулося також у результаті зменшення дебіторської заборгованості за рахунками.

Оборотні активи переважають необоротні, що в 2022 році, що в 2023р. Це може означати високу ліквідність, здатність підприємства швидко виконувати свої короткострокові зобов'язання, а також гнучкість підприємства, тобто здатність бути більш гнучким у своїх операціях та швидко реагувати на зміни попиту або інші ринкові можливості. У 2023 році коефіцієнт майна становить 0,3 що на 7,9% менше. Низький коефіцієнт може свідчити про високу залежність від позикових коштів, що підвищує фінансові ризики у випадку економічних труднощів або зміни умов кредитування.

ПрАТ «Склоприлад» зазнало тенденції зменшення фінансових результатів, акціонерне товариство повинне вжити заходів для оптимізації витрат, підвищення ефективності операцій, покращення управління ресурсами та стимулювання зростання доходів.

На ПрАТ «Склоприлад» відбулося зменшення показника оборотності активів, це може створювати негативні наслідки для діяльності підприємства. Мультиплікатор капіталу з показника 2,37 зменшився до 2,19 – це могло спричинити зменшення використання позикових коштів.

Найбільший вплив на зміну рентабельності власного капіталу мають коефіцієнти чистої рентабельності. А також немалий вплив відбувся через коефіцієнт фінансового левериджу та коефіцієнта оборотності. В результаті чого знизилось значення основного показника. На збільшення рентабельності власного капіталу вплинув такий фактор, як коефіцієнт покриття.

Було визначено, за методикою Дзюблюка О., що ПрАТ «Склоприлад» в змозі погасити свою кредитну заборгованість, оскільки акціонерне товариство є ліквідним, а також платоспроможним. Тому щоб не було проблем з кредитуванням, слід ефективно управляти своєю кредитоспроможністю.

3 ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ КРЕДИТОСПРОМОЖНОСТІ ПРИЛАДОБУДІВНИХ ПІДПРИЄМСТВ В УКРАЇНІ

Управління кредитоспроможністю компанії має важливе значення, оскільки це створює передумови для того, щоб компанія могла отримати кредит, коли це потрібно. Крім того, у багатьох випадках розвиток компанії фінансується здебільшого кредитними ресурсами.

Управління кредитоспроможністю будь-яких підприємств є досить актуальним аспектом, а якщо мова йде про приладобудівні підприємства то дана актуальність зростає в рази. Є безліч причин, через які можна стверджувати важливість ефективного управління кредитними ресурсами для приладобудівних підприємств.

Наразі економічна ситуація, яка склалася в банківській системі України щодо кредитування реального сектора, особливо підприємств малого та середнього бізнесу, не відповідає вимогам стимулювання підприємництва та розвитку виробництва. Отже, питання про те, як комерційні банки та суб'єкти підприємницької діяльності повинні співпрацювати на засадах взаємовигідного партнерства, є надзвичайно важливим, щоб удосконалити практичну реалізацію механізму кредитного забезпечення підприємницької діяльності. З цієї точки зору, створення абсолютно нового рівня кредитних відносин є необхідною умовою підвищення конкурентоспроможності комерційних банків у умовах перехідної економіки.

Приладобудівна галузь відзначається від інших значними капіталовкладеннями, які потрібні для створення, виготовлення та впровадження нових технологій та обладнання. Досить часто основним джерелом фінансування таких проектів підприємства використовують кредитні ресурси. Ефективне управління кредитними ресурсами дозволяє підприємству забезпечувати потрібний рівень інвестицій для розвитку та оновлення виробничих потужностей.

Підприємства приладобудівної галузі часто функціонують за умов циклічного попиту на свою продукцію. Ефективне управління кредитними ресурсами допомагає збалансувати грошові потоки під час спадів попиту, забезпечуючи стабільну операційну діяльність.

Підприємства приладобудівного сектора постійно змушені інвестувати в новітні технології та інноваційні розробки, щоб зберігати свою конкурентоспроможність. Кредитні ресурси часто є основним засобом для фінансування таких інвестицій. Управління цими ресурсами допомагає оптимізувати фінансові витрати та знижувати ризики, пов'язані з реалізацією масштабних інвестиційних проектів.

На фінансову стійкість компанії може вплинути високий рівень заборгованості. Зменшення заборгованості, зниження фінансових ризиків і забезпечення стабільності фінансових показників можна досягти за допомогою ефективного управління кредитними ресурсами. Підтримка довіри інвесторів і кредиторів є важливою.

Підприємства, які ефективно керують своїми кредитними ресурсами, можуть швидше реагувати на ринкові загрози та можливості. Вони мають достатньо грошей, щоб швидко запустити нові товари, розширити ринок збуту та інвестувати в маркетинг і продажі, що створює конкурентну перевагу на ринку.

Отже, можна узагальнити вищенаведене та зазначити, що управління кредитними ресурсами приладобудівного підприємства є ефективним, оскільки воно вимагає великих капіталовкладень, інновацій, управління ризиками та фінансової стійкості під час циклічного попиту та довгострокових проектів. Підприємства можуть зберігати конкурентоспроможність на ринку та успішно працювати завдяки ефективному управлінню кредитними ресурсами.

Для підвищення ефективності споживчого кредитування в Україні, слід вирішити наступні завдання:

- використовувати комплексні методики оцінки кредитоспроможності позичальника - фізичної особи (це знизить привабливість деяких кредитних програм, проте зменшить кредитний ризик);
- створити та забезпечити функціонування загальнодержавного бюро кредитних історій;
- створити регіональні рейтингові агентства, які б концентрували інформацію про всіх потенційних позичальників;
- банкам сформувати резерви у необхідних обсягах для покриття ризиків проблемної заборгованості;
- використовувати в усіх банківських установах колегіального методу авторизації кредиту, який забезпечує більш детальний контроль за наданням кредитів;
- використовувати заставу, як найефективніший вид забезпечення і спосіб мінімізації кредитного ризику;
- приділяти достатньо уваги питанням попередньої оцінки майна, що приймається у заставу, для чого необхідно розглядати можливість створення спеціальних відділів та налагодження співробітництва зі спеціалізованими товариствами з оцінки майна та агентствами нерухомості.

Для того, щоб зменшити кредитний ризик, важливо добре знати можливості та потреби компанії позичальника, перспективи його розвитку, технологічний процес і галузеві особливості. Крім того, важливо передбачити всі можливі зміни ситуації протягом терміну дії кредитного договору, щоб запобігти втраті кредиту.

Застосування всіх доступних способів реструктуризації заборгованості в банківській практиці покращить ефективність кредитних процесів і структуру кредитного портфеля комерційних банків, що позитивно вплине на розвиток кредитних відносин із бізнесом. Як би там не було, це означає зниження ризику кредитної діяльності банківської установи, якщо банк впевнений у погашенні

позички, а також зменшення боргового навантаження на бізнес, особливо на малих і середніх підприємствах.

Вдосконалення організаційної структури підрозділів банку, відповідальних за виконання кредитних процесів, має вирішальне значення для вирішення проблем, пов'язаних із підвищенням ефективності кредитних операцій.

Розвиток лізингового кредитування може вирішити проблему економічного зростання багатьох підприємств, які є важливими та потенційно прибутковими секторами економіки. Лізинг, який надає банківським установам вищий рівень надійності та дохідності, дозволяє їм розширити свою клієнтську базу. Для українських товаровиробників лізинговий кредит є досить вигідним засобом фінансування, способом економії грошей, способом зменшення інвестиційного ризику та засобом технічного оновлення виробництва. Лізинг є однією з найбільш перспективних форм виробничих інвестицій, яка може значно поживати процес технологічного оновлення виробництва в Україні.

В даний час банківський сектор має високу вразливість і високі ризики кредитування, які викликані помилками управління та низькою прозорістю багатьох компаній в Україні.

Отже, сьогодні щоби не втратити конкурентні переваги, вітчизняні банки мають постійно вдосконалювати свої операції та послуги, нарощувати рівень ресурсного забезпечення банківської системи та консолідації вітчизняного банківського бізнесу, впроваджувати прогресивніші структури управління, які давали б змогу реагувати на зовнішні умови, які змінюються, і одночасно забезпечували б високу якість діяльності, контроль витрат та ефективності. Проблеми, які перешкоджають кредитуванню поділяють на дві складові – проблеми позичальників і проблеми кредиторів. Активізувати кредитування малого підприємництва з боку банків заважає: скорочення власного капіталу банку через зростання обсягів проблемних позик; зниження обсягу депозитних вкладів; недосконалість правової бази, відсутність ефективних механізмів реалізації проблемних позик; низька частка власного капіталу; непрозорість

малого підприємництва; відсутність реальної підтримки з боку держави; низький рівень дохідності малого підприємництва.

Кредитування банків традиційно пов'язане з ризиком невиконання позичальником умов, передбачених у кредитному договорі. Ці умови можуть включати невиконання термінів погашення кредиту, відмову від оплати відсотків за кредитом або навіть неповернення основної суми боргу. Якщо банківська установа дотримується чітких і прозорих правил і процедур оцінювання кредитоспроможності потенційних позичальників, незалежно від того, чи це звичайні споживчі, іпотечні, лізингові або великі корпоративні кредити, то вони з цими проблеми не мають стикнутися.

Проблема полягає в тому, що рівень ризику для юридичних осіб може залежати від багатьох факторів і показників, наприклад: діяльність клієнтів може відбуватися в певних сферах економіки; підприємства позичальників можуть бути нерівними щодо порівняння стану технічних і фінансових ресурсів; цілі майбутнього розвитку компанії і тому подібне.

У кредитуванні надзвичайно важливо правильно та об'єктивно оцінювати кредитоспроможність позичальника, оскільки її достовірність значно впливає як на результати конкретних угод, так і на загальну ефективність кредитної діяльності банку. Для суб'єктів підприємницької діяльності також важлива точність оцінки, оскільки від неї залежить рішення про видачу кредиту, а також можливість залучення кредитних ресурсів у якості фінансового джерела.

Компанії потребують фінансування, щоб розвивати та розширювати свою діяльність, створювати нові товари та інвестувати гроші в новий персонал чи виробничі потужності.

Наразі країна продовжує страждати від економічної нестабільності, недоліків податкового законодавства та нормативно-правового регулювання банківської діяльності, а також високого ризику кредитного забезпечення реального сектора економіки.

Для вирішення цієї проблеми ми можемо розглянути поради щодо банків і самого бізнесу.

Підприємству необхідно:

- поліпшити фінансовий стан і підвищити їхню кредитоспроможність;
- знизити рівень державних витрат, які поглинають значні суми емітованих коштів і кредитних ресурсів, не створюючи при цьому додаткової вартості;
- реформування податкової системи і зниження частки готівки в обігу.

Щоб покращити фінансовий стан компанії та підвищити її кредитоспроможність потрібно вжити заходів. Потрібно переглянути всі витрати підприємства та знайти способи зменшити їх, але також не потрібно забувати про якості товарів або послуг. Зокрема, зменшити витрати на ПрАТ «Склоприлад» можна за рахунок оптимізації матеріальних витрат, слід знайти постачальників з вигідними для підприємства угодами, при чому потрібно звертати увагу перш за все на якість. Проаналізувавши всі витрати, підприємство в змозі визначити на що саме більше витрачається коштів на що і слід звернути увагу при вирішенні даного питання. Також можна визначити, який продукт є найменш прибутковим та на який витрачається велика кількість коштів, в результаті чого можна зняти з виробництва, або ж знайти вигіднішого постачальника сировини для його виготовлення, це допоможе зменшити витрати.

Зменшення витрат на адміністративні потреби, та пошук вигідної закупівлі та виробництво може допомогти впровадження системи управління витратами. Своєчасне стягнення дебіторської заборгованості, яка на ПрАТ «Склоприлад» у 2023 році складала 50800 тис. грн., у 2022 році зросла до 58564 тис. грн., а також оптимізація відносин з кредиторами можуть значно покращити грошові потоки компанії. Введення системи кредитного контролю допоможе уникнути проблем з погашення заборгованості.

Управління дебіторською заборгованістю має містити такі обов'язкові процедури: регулярна робота з поточною дебіторською заборгованістю; облік розрахунків з дебіторами; претензії з простроченою дебіторською заборгованістю; аналіз і ранжування дебіторської заборгованості; претензії з простроченою дебіторською заборгованістю; а також судовий процес стягнення простроченої дебіторської заборгованості.

Доречним було б встановити ліміти на дебіторську заборгованість ПрАТ «СКЛОПРИЛАД», щоб припинити надання дебіторських послуг, якщо вони перевищують цей ліміт. Крім того, необхідно регулярно перевіряти платіжну дисципліну та ділову репутацію дебіторів компанії, а також щоденно відстежувати стан дебіторської заборгованості.

Система пені та штрафів є однією з найефективніших технік, яка дозволяє максимізувати потік грошових коштів і знизити ризик виникнення простроченої дебіторської заборгованості.

Аналізуючи прибутковість кожного товару або послуги потрібно зосередитися на тих, які приносять найбільший прибуток. На ПрАТ «Склоприлад» такими товарами є контрольно-вимірювальні прилади та трубопровідна арматура. Можливо, варто переглянути асортимент продуктів і відмовитися від продуктів таких як пісочні часи, оскільки мала частка населення ними користується, в кожного є смартфон за допомогою якого можна вимірювати час, отже є неефективними.

Також підприємству необхідно підвищувати кредитний рейтинг компанії, для цього важливо своєчасно виконувати всі фінансові зобов'язання, мати хороший кредитний рейтинг і мати позитивні фінансові показники. ПрАТ «Склоприлад» в змозі погасити свою кредитну заборгованість, оскільки акціонерне товариство є ліквідним, а також платоспроможним.

Удосконалення процесів виробництва, зниження витрат і підвищення якості товарів або послуг можна досягти завдяки використанню сучасних технологій. Для цього можна використати автоматизацію виробництва, створивши робототехніку, автоматизовані виробничі лінії і систем управління процесами, що дозволить зменшити кількість помилок і підвищити продуктивність; використання систем моніторингу, що дозволяють збирати та аналізувати дані в режимі реального часу, підвищуючи ефективність управління виробничими процесами. Щоб отримати гроші на використання даних технологій можна залучити кредитні кошти та інвестиції. Інвестиції в навчання

та розвиток працівників можуть підвищити продуктивність і ефективність, в результаті чого відбудеться позитивний вплив на фінансовий стан компанії.

Для зниження рівня державних витрат, які поглинають значні суми емітованих коштів і кредитних ресурсів слід виконати заходи, які спрямовані на підвищення ефективності використання державних коштів. Потрібно провести ретельний аналіз кожної статті державного бюджету з метою виявлення витрат, які неефективні. Знизити або повністю скасувати фінансування програм і проектів, які не мають ефективності або не приносять реальних переваг. Необхідно запровадити прозорі та конкурентні процедури державних закупівель, в результаті чого зменшить корупцію та нецільове використання фінансових ресурсів. Необхідно впроваджувати електронні системи закупівель, щоб зробити закупівлі більш прозорими та контролювати витрати. Покращивши управління державними активами, такими як нерухомість, земельні ресурси та інші, чим можна зробити їх більш ефективними та зменшити витрати на їх утримання. Зниження витрат на споживання електроенергії в державному секторі за допомогою впровадження програм енергоефективності та використання відновлюваних джерел енергії.

Також забезпечення поточної платоспроможності підприємства є однією з найважливіших завдань фінансового менеджменту. Інструментом для виконання цього завдання є короткостроковий фінансовий план, який дозволяє фірмі відстежувати доходи та видатки протягом періоду і вносити корективи в діяльність фірми, щоб запобігти втрати платоспроможності. Основною метою короткострокового фінансового планування є забезпечення фінансування поточної діяльності компанії та ефективного використання наявних коштів.

Банкам важко розпочати кредитування малого підприємництва, оскільки це призводить до:

- скорочення власного капіталу через зростання проблемних позик;
- зниження депозитних вкладів;
- недосконалість правової бази;
- неефективні механізми погашення проблемних позик;

- низька частка власного капіталу;
- непрозорість малого підприємництва;
- відсутність реальної державної підтримки та низький рівень дохідності малого підприємництва.

Рівень банківського кредитування значною мірою залежить від проблем, вирішення яких не належить центральному банку. Це може бути пов'язано з загальним станом економіки, політичними подіями в країні та прогнозами таких показників, як інфляція та девальвація.

Для того щоб підвищити рівень кредитоспроможності підприємств приладобудівних галузей та торговельних, слід контролювати та покращувати показники такі як:

- фінансовий стан;
- платоспроможність;
- ліквідність.

Підприємство ПрАТ «Склоприлад» відноситься до приладобудівної галузі та роздрібною торгівлі. Аналізуючи фінансовий стан та кредитоспроможність було визначено що підприємство є платоспроможним та ліквідним. Але для більшої конкурентоспроможності та підвищення рівня кредитоспроможності необхідно вжити заходів: покращити фінансові показники та їх планування й аналіз, управління підприємством, вдосконалення продукції, слід також оптимізувати діяльність, покращити відносини з кредиторами.

Кризові явища становлять загрозу фінансовій стійкості підприємств. Економічні кризи, які впливають на фінансову стійкість підприємства, необхідно виявляти та негайно вживати заходи щодо управління кризовими ситуаціями, які складають управління фінансовою стійкістю. Таким чином, планування під час кризи дозволяє запобігти значним помилкам у оцінці потенційних альтернатив ринкової динаміки, а також поведінки конкурентів і партнерів на внутрішньому та зовнішньому ринках.

На зниження фінансового стану багатьох підприємств вплинуло повномасштабне вторгнення російської федерації на територію України. В

умовах військових дій слід слідкувати та підвищувати фінансовий стан акціонерного товариства, аби в разі чого можна було виконати свої зобов'язання. З кожним днем бачимо гіршу картину в економіці держави, знизилася фінансова активність та доходи населення, в результаті чого можемо спостерігати неплатоспроможність клієнтів. Останні роки в країні також росте інфляція та збільшується вартість валюти.

Також складною проблемою є фінансова неграмотність; на жаль, люди в наш час досить погано володіють грошима. Я вважаю, що в школах слід викладати курс фінансової грамотності, оскільки ці знання необхідні в майбутньому.

Для значного покращення інформації про кредитування підприємств необхідно регулярно збирати інформацію про їхній фінансовий стан.

При дефіциті грошових ресурсів ліквідність і платоспроможність підприємства знижуються, що призводить до збільшення заборгованості підприємства за кредитами банкам, постачальникам і персоналу. Як наслідок, грошові потоки повинні бути збалансованими.

Можна запровадити резервування коштів, за допомогою чого забезпечити кредитоспроможності підприємства. Завдяки своєчасному та точному плануванню грошових надходжень і платежів керівництво компанії може зберегти кредитоспроможність. Керівництво компанії зацікавлене у створенні цільових резервів, щоб забезпечити повне та своєчасне погашення заборгованості.

Таким чином, резервування коштів може розглядатися як спосіб гарантувати достатній рівень платоспроможності. Сума резерву повинна бути розрахована заздалегідь, щоб забезпечити кредитоспроможність за певними зобов'язаннями. На погашення цих зобов'язань мають спрямовуватися надалі зарезервовані кошти. На основі договорів між постачальниками та підрядниками платіжний календар складається з даних щодо строків погашення та заборгованості. Після цього використовуються схеми, пов'язані з видом бізнесу компанії, щоб визначити найбільш пріоритетні та великі платежі.

Висновки до розділу 3

В третьому розділі бакалаврської кваліфікаційної роботи було сформовано рекомендації та шляхи щодо управління та підвищення рівня кредитоспроможності приладобудівних підприємств.

Для приладобудівного акціонерного товариства «Склоприлад» необхідно покращити фінансовий стан, оскільки протягом аналізованого періоду від погіршився. Для покращення фінансового стану підприємства слід збільшити прибуток, оптимізувати витрати, покращити управління активами та ліквідністю, підвищити якість продукції та обслуговування. Дані дії з боку підприємства допоможуть збільшити фінансові показники, підвищення її конкурентоспроможності на ринку, а також підвищити свою кредитоспроможність.

Також було визначено, що доречним було б встановити ліміти на дебіторську заборгованість ПрАТ «СКЛОПРИЛАД», щоб припинити надання дебіторських послуг, якщо вони перевищують цей ліміт. Крім того, необхідно регулярно перевіряти платіжну дисципліну та ділову репутацію дебіторів компанії, а також щоденно відстежувати стан дебіторської заборгованості.

Підприємствам також слід вміти оцінювати та контролювати свої показники, такі як ліквідність, платоспроможність, оскільки вони мають вплив на кредитоспроможність. Погіршення даних показників може призвести до зниження кредитоспроможності, в результаті чого кредитори будуть змушені у відмові надання грошових коштів.

ВИСНОВКИ

1. В умовах обмеженості власних фінансових ресурсів підприємства стикаються з необхідністю залучення кредитних коштів, причому їхня здатність отримати такі кошти безпосередньо залежить від рівня кредитоспроможності. Зважаючи на це, надзвичайно важливо ефективно управляти кредитоспроможністю підприємств та підвищувати їх привабливість для кредиторів.

2. Під поняттям «кредитоспроможність» ми розуміємо такий фінансовий стан підприємства, на підставах якого кредитор може зібрати необхідну інформацію, припустити про наявність передумов для одержання кредиту, а також визначити чи спроможний позичальник повернути кошти у повному обсязі та в зазначений термін. Слід контролювати чинники які впливають на кредитоспроможність, щоб не досягти негативної дії на підприємство.

3. Оцінка кредитної спроможності проводиться банком, щоб вирішити питання про можливість і умови кредитування позичальника. Ця оцінка включає оцінку обґрунтованості та доцільності кредитних вкладень, а також оцінку здатності позичальника повернути борг відповідно до умов кредитного договору. Оцінка також охоплює подальші відносини між банком і позичальником щодо кредитування.

4. Управління кредитоспроможністю має вагоме значення для підприємств. Досить важливо під час управління кредитоспроможністю підприємств визначення мети та завдань, його функцій управління, фактори, що можуть вплинути на управління, а також методичного аналізу. До управління підприємством відносять: планування, аналіз, організацію, мотивацію та контроль.

5. Щодо методик аналізу ефективності управління кредитоспроможністю, кожна з них має свої переваги та недоліки. Оцінку кредитоспроможності доцільно здійснювати на основі показників насамперед фінансової стійкості

підприємства, а також рентабельності та ліквідності, авторам даної методики є Дзюблюк О. В.

6. Аналіз фінансового стану акціонерного товариства показав, що: оборотні активи ПрАТ «Склоприлад» у 2023 році склали 136713 тис. грн., що на 19092 тис. грн. менше порівняно з 2022 роком. Оборотні активи переважають необоротні, що в 2022 році, що в 2023р. Це може означати високу ліквідність, здатність підприємства швидко виконувати свої короткострокові зобов'язання, а також гнучкість підприємства, тобто здатність бути більш гнучким у своїх операціях та швидко реагувати на зміни попиту або інші ринкові можливості. У 2023 році коефіцієнт майна становить 0,3 що на 7,9% менше. ПрАТ «Склоприлад» зазнало тенденції зменшення фінансових результатів, акціонерне товариство повинне вжити заходів для оптимізації витрат, підвищення ефективності операцій, покращення управління ресурсами та стимулювання зростання доходів. На ПрАТ «Склоприлад» відбулося зменшення показника оборотності активів, це може створювати негативні наслідки для діяльності підприємства. Мультиплікатор капіталу з показника 2,37 зменшився до 2,19 – це могло спричинити зменшення використання позикових коштів. Найбільший вплив на зміну рентабельності власного капіталу мають коефіцієнти чистої рентабельності. А також немалий вплив відбувся через коефіцієнт фінансового левериджу та коефіцієнта оборотності. В результаті чого знизилось значення основного показника. На збільшення рентабельності власного капіталу вплинув такий фактор, як коефіцієнт покриття.

7. Акціонерне товариство, яке було проаналізовано, скоротило свою дебіторську заборгованість, це свідчить про те що вони добре та ефективно вміють управляти кредитоспроможністю, здійснювати своєчасні виплати та контролювати кредитний ризик. Аналіз показав, що ПрАТ «Склоприлад» в змозі погасити свою кредитну заборгованість, оскільки ає ліквідним, а також платоспроможним.

8. Для покращення фінансового стану ПрАТ «СКЛОПРИЛАД» слід здійснити такі заходи: збільшити прибуток за рахунок оптимізації витрат,

покращення управління активами та ліквідністю, підвищення якості продукції та обслуговування. Це дозволить збільшити фінансові показники, підвищити рівень конкурентоспроможності на ринку, а також підвищити кредитоспроможність досліджуваного підприємства.

9. Основними шляхами підвищення рівня кредитоспроможності приладобудівних підприємств в Україні є такі: можна запровадити резервування коштів, за допомогою чого забезпечити кредитоспроможності підприємства. Завдяки своєчасному та точному плануванню грошових надходжень і платежів керівництво компанії може зберегти кредитоспроможність. Удосконалення процесів виробництва, зниження витрат і підвищення якості товарів або послуг можна досягти завдяки використанню сучасних технологій. Для цього можна використати автоматизацію виробництва, створивши робототехніку, автоматизовані виробничі лінії і систем управління процесами, що дозволить зменшити кількість помилок і підвищити продуктивність; використання систем моніторингу, що дозволяють збирати та аналізувати дані в режимі реального часу, підвищуючи ефективність управління виробничими процесами. Також слід мати гарну кредитну історію, виконуючи всі умови вчасно та якісно.

10. На нашу думку, доречним було б встановити ліміти на дебіторську заборгованість ПрАТ «СКЛОПРИЛАД», щоб припинити надання дебіторських послуг, якщо вони перевищують цей ліміт. Крім того, необхідно регулярно перевіряти платіжну дисципліну та ділову репутацію дебіторів компанії, а також щоденно відстежувати стан дебіторської заборгованості.

11. Загалом вітчизняним приладобудівним підприємствам також слід вміти оцінювати та контролювати свої показники, такі як ліквідність, платоспроможність, оскільки вони мають вплив на кредитоспроможність. Погіршення даних показників може призвести до зниження кредитоспроможності, в результаті чого кредитори будуть змушені у відмові надання грошових коштів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про банки та банківську діяльність: Закон України від 16.11.2006 р. №358-V, ст. 2, глава 1. Дата оновлення: 30.06.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14#Text>
2. Іршак О. С, Лещук І. Я. Сучасний стан кредитної діяльності банків та її вплив на розвиток реального сектору економіки. Причорноморські економічні студії. 2018. Вип. 34. С. 145–149. URL: http://bses.in.ua/journals/2018/34_2018/32.pdf
3. Говорушко Т.А. Сучасні проблеми кредитування суб'єктів підприємницької діяльності. 2011. URL: <http://dspace.nuft.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/232/1/SPK.pdf>
4. Шептуха О. М. Оцінка кредитоспроможності позичальника за допомогою дискримінантного аналізу. Економіка і фінанси. 2020. Вип. №6. С. 25-28.
5. Методичні рекомендації з аналізу і оцінки фінансового стану підприємств: рекомендації Центральної спілки споживчих товариств України від 28.07.2006 року № v0006626-06. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0006626-06#Text> (дата звернення: 23.11.2023)
6. Енциклопедія бізнесмена, економіста, менеджера / За ред. Р. Дяківа. К.: Міжнародна економічна фундація, 2000. 704 с
7. Головка О. Г., Губарєв О. О., Пономарьова А. Ю. Удосконалення управління кредитоспроможністю підприємств. Електронне наукове фахове видання з економічних наук «Modern Economics». 2020. №21. С. 52-58
8. Давидович І.Д., Ломачинська І.А., Мумладзе А.О. Удосконалення теоретичних підходів до визначення сутності «кредитоспроможність підприємства». Вісник Одеського національного університету. 2016. Т. 21, Вип. 11. С. 83-88.
9. Галасюк В. Оцінка кредитоспроможності позичальників – що оцінюємо? 2017 р. URL: <https://galasyuk.com/wp-content/uploads/2017/12/credit1.pdf>
10. Про порядок формування та використання банками України резервів для відшкодування можливих втрат за активними банківськими операціями.

Постанова Правління Національного банку України: від 25.01.2012 р. № 23.

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0231-12#Text>

11. Панченко О. М. Оцінка кредитоспроможності в системі внутрішнього контролю підприємства. Ефективна економіка. 2018. № 11. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/11_2018/93.pdf
12. Джеджула В.В., Цвик О.Г. Сучасні методичні підходи до оцінювання кредитоспроможності підприємства. Економіка і суспільство. 2016. №7. С.290- 294.
13. Панченко О.М., Пересипкіна А.В. Оцінка кредитоспроможності в системі внутрішнього контролю підприємства. Ефективна економіка. 2018. №11. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/11_2018/93.pdf (дата звернення: 12.11.2023).
14. Крутова А. С., Кащенко Н. Б. Теоретико-практичні аспекти аналізу кредитоспроможності підприємства. Проблеми економіки. 2017. №1. С. 211-216.
15. Головка О. Г., Губарєв О. О., Пономарьова А. Ю. Удосконалення управління кредитоспроможністю підприємств. Електронне наукове фахове видання з економічних наук «Modern Economics». 2020. №21. С. 52-58.
16. Кужелєв М.О., Ковальова К.В. Теоретичні аспекти управління кредитоспроможністю підприємства. Економіка та держава. 2019. №12. С.55- 60.
17. Бровко Л.І., Карпова Д.Д. Методологічні аспекти управління кредитоспроможністю підприємств. Ефективна економіка. 2021. №11. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=9540> (дата звернення: 12.11.2023)
18. Зубрин С. В. Управління кредитоспроможністю підприємства в умовах мінливого фінансовоекономічного середовища. 2023.
19. Бержанір І. А., Кірдан О. П., Станіславчук Н. О. Фінансове забезпечення відтворення основних засобів підприємства. Економічні горизонти. 2018. №4. С. 48–56

20. Про порядок формування та використання банками України резервів для відшкодування можливих втрат за активними банківськими операціями. Постанова Правління Національного банку України: від 25.01.2012 р. № 23 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0231-12#Text>
21. Про затвердження Положення про визначення банками України розміру кредитного ризику за активними банківськими операціями: Постанови Правління НБУ № 351 від 30.06.2016 р. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/v0351500-16/page>
22. Федоришина Л. І. Удосконалення методичних підходів до оцінки кредитоспроможності позичальника комерційного банку. Агросвіт. 2018. №11. С.39-42.
23. Дзюблюк О. В. Організація грошово-кредитних відносин суспільства в умовах ринкового реформування економіки. Поліграфкнига, 2000. С. 512.
24. Мартиненко В.П. Оцінка управління процесом формування прибутковості суб'єкта господарювання. 2018. Випуск 17. URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2018/17_2018_ukr/29.pdf
25. Тютюнник Ю.М. Формування методики факторного аналізу показників фінансової стійкості аграрних підприємств. URL: <http://magazine.faaaf.org.ua/formuvannya-metodiki-faktornogo-analizu-pokaznikiv-finansovoi-stiykosti-agrarnih-pidpriemstv.html>
26. Зінченко О. А. Узагальнення теоретичних підходів до визначення сутності категорії “кредитоспроможність”. 2013. №1. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/eui_2013_1_23
27. Нестеренко М.С. Проблемні аспекти використання методик оцінки кредитоспроможності позичальників у процесі кредитування. Молодіжний науковий вісник Української академії банківської справи Національного банку України. Серія «Економічні науки». 2013. № 1. С. 62-74.
28. Процишена С.В Сутність та значення кредитоспроможності підприємства. Науково-технічна конференція факультету менеджменту та інформаційної

безпеки. 2022. URL: <https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-fm/all-fm-2022/paper/view/15289>

29. Процишена С. В. Покращення рівня кредитоспроможності підприємств. Науково-технічна конференція факультету менеджменту та інформаційної безпеки. 2023. URL: <https://ir.lib.vntu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/40757/18185.pdf?sequence=3&isAllowed=y>

Додаток А
ПРОТОКОЛ
ПЕРЕВІРКИ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ
НА НАЯВНІСТЬ ТЕКСТОВИХ
ЗАПОЗИЧЕНЬ

Назва роботи: Управління кредитоспроможністю приладобудівного підприємства (на прикладі ПРАТ «СКЛОПРИЛАД»)

Тип роботи: БКР

(БКР, МКР)

Підрозділ кафедра фінансів та інноваційного менеджменту

(кафедра, факультет)

Показники звіту подібності Unicheck

Оригінальність 83.7% Схожість 16,3%

Аналіз звіту подібності (відмітити потрібне):

1. Запозичення, виявлені у роботі, оформлені коректно і не містять ознак плагіату.
2. Виявлені у роботі запозичення не мають ознак плагіату, але їх надмірна кількість викликає сумніви щодо цінності роботи і відсутності самостійності її виконання автором. Роботу направити на розгляд експертної комісії кафедри.
3. Виявлені у роботі запозичення є недобросовісними і мають ознаки плагіату та/або в ній містяться навмисні спотворення тексту, що вказують на спроби приховування недобросовісних запозичень.

Особа, відповідальна за перевірку _____
(підпис)

Зянько В. В.
(прізвище, ініціали)

Ознайомлені з повним звітом подібності, який був згенерований системою Unicheck щодо роботи.

Автор роботи _____
(підпис)

Процишена С. В.
(прізвище, ініціали)

Керівник роботи _____
(підпис)

Зянько В. В.
(прізвище, ініціали)

ІЛЮСТРАЦІЙНИЙ МАТЕРІАЛ

«УПРАВЛІННЯ КРЕДИТОСПРОМОЖНІСТЮ ПРИМАДОБУДІВНОГО ПІДПРИЄМСТВА (НА ПРИКЛАДІ ПРИВАТНОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА «СКЛОПРИЛАД»)

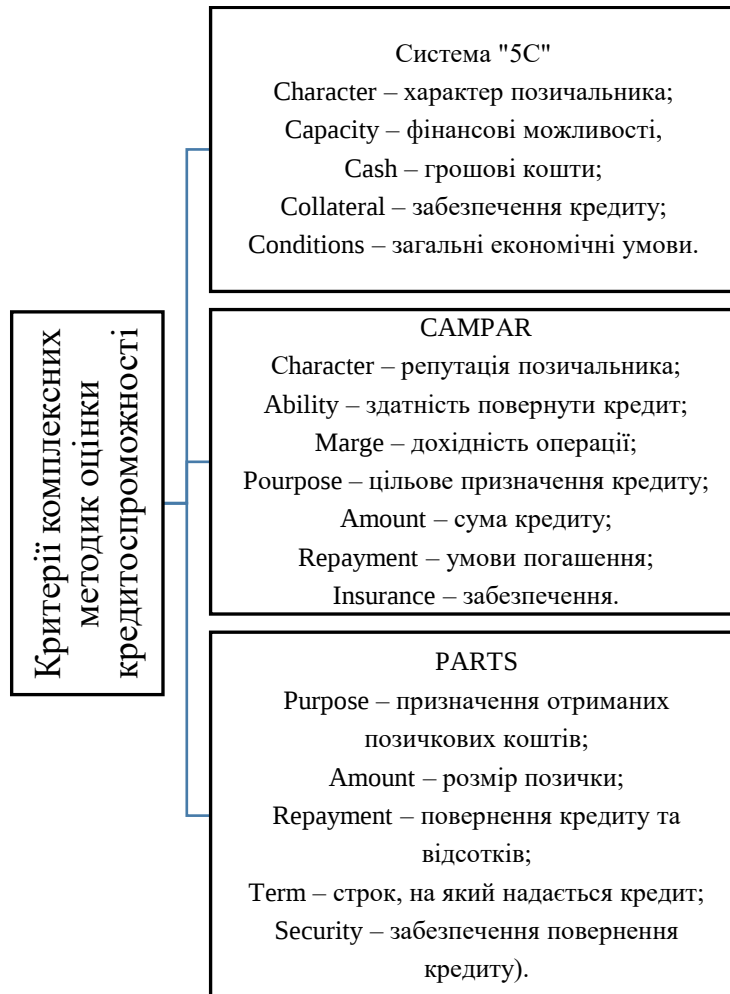

Рисунок 1.1 – Критерії комплексних методик оцінки кредитоспроможності

Створено автором на основі [27].

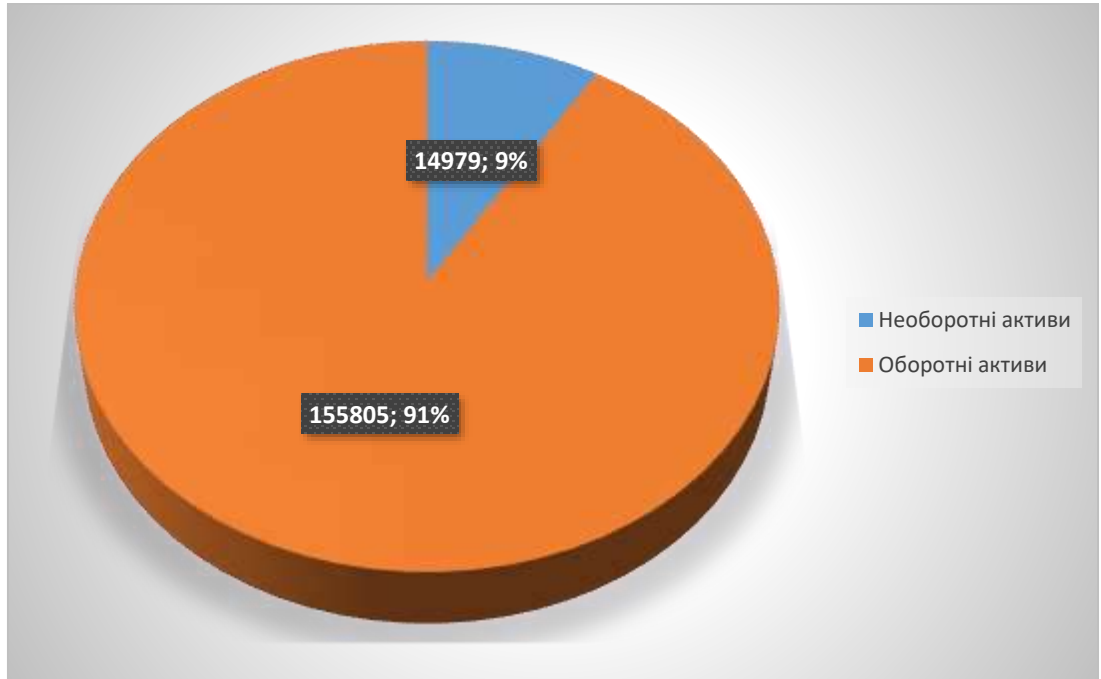

Рисунок 2.1 – Діаграма активів ПрАТ «Склоприлад» у 2022 році

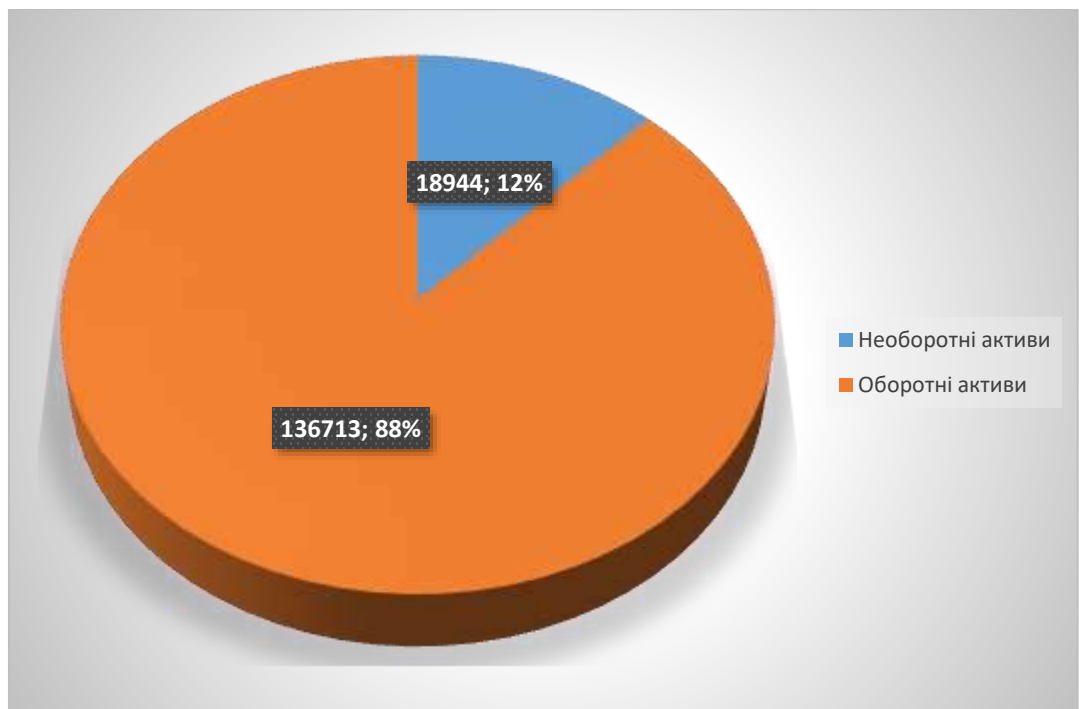

Рисунок 2.2 – Діаграма активів ПрАТ «Склоприлад» у 2023 році

Таблиця 2.3 – Розрахунок та аналіз коефіцієнтів зносу, придатності та вибуття основних засобів на ПрАТ «Склоприлад»

Показник	Значення		Зміна значень на кінець періоду порівняно із початком.	
	2022 р.	2023 р.	абсолютна	темپ приросту, %
Коефіцієнт зносу основних засобів	0,56	0,60	0,04	7,57
Коефіцієнт оновлення основних засобів	0,44	0,40	-0,04	-9,56
Коефіцієнт вибуття основних засобів	0,56	0,60	0,04	7,57

Таблиця 2.4 – Фінансові результати діяльності ПрАТ «Склоприлад»

Показник	Значення, тис. грн		Зміна значень звітнього року	
	2022 р.	2023 р.	Абсолютна, тис. грн	Темп приросту, %
Фінансовий результат від основної операційної діяльності	43357	10173	-33184	-76,54
Фінансовий результат від іншої основної операційної діяльності	29480	15885	-13595	-46,12
Фінансовий результат від операційної діяльності	19433	-5360	-24793	-127,58
Фінансовий результат від звичайної діяльності до оподаткування	19433	-5360	-24793	-127,58
Фінансовий результат від господарської діяльності	16903	-5360	-22263	-131,71

Таблиця 2.5 – Показники ефективності управління активами та рентабельності капіталу

Показник	Значення		Зміна значень
	2022 р.	2023 р.	
Чистий прибуток, тис. грн	16903	5360	-22263
Чистий дохід від реалізації продукції, тис. грн	114658	61951	-52707
Середньорічні залишки активів, тис. грн	162980,5	163227,5	247
Середньорічні залишки власного капіталу, тис. грн	68715,5	74487	5771,5
Оборотність активів, оборотів (ряд. 2 / ряд. 3)	0,70	0,38	-0,32
Мультиплікатор капіталу (ряд. 3 / ряд. 4)	2,37	2,19	-0,18
Чиста рентабельність (ряд. 1 / ряд. 2)	0,15	0,09	-0,06

Таблиця 2.6 – Вхідні дані для факторного аналізу чистої рентабельності

Показник	Методика розрахунку	Значення	
		2022 р.	2023 р.
Чиста рентабельність	$a = \text{ЧП} / \text{ЧД(В)Р}$	0,15	0,09
Коефіцієнт фінансового левериджу	$b = A / BK$	2,59	1,88
Коефіцієнт поточної заборгованості	$v = \text{ПЗ} / A$	0,61	0,46
Коефіцієнт покриття	$\Gamma = OA / \text{ПЗ}$	1,49	1,90
Коефіцієнт оборотності оборотних активів	$d = \text{ЧД(В)Р} / OA$	0,74	0,45
Коефіцієнт рентабельності	$R_{BK} = \text{ЧП} / BK$	0,26	0,06

Таблиця 2.7 – Факторний аналіз зміни рентабельності

Показник	Вплив
Загальна зміна рентабельності власного капіталу	-0,19
зокрема за рахунок зміни:	
- Чистої рентабельності	-0,11
- Коефіцієнта фінансового левериджу	-0,04
- Коефіцієнта поточної заборгованості	-0,03
- Коефіцієнта покриття	0,02
- Коефіцієнта оборотності активів	-0,04

Таблиця 2.8 – Оцінка кредитоспроможності ПрАТ «Склоприлад»

Показники	2022 рік	2023 рік	Відхилення	
			абсолютне	відносне
Рентабельність активів	0,099	0,034	-0,065	-65,66
Ліквідність	1,49	1,9	0,41	27,52
Фінансова стійкість	0,39	0,54	0,15	38,46
Робочий капітал	51057	64736	13679	26,79
Коефіцієнт заборгованості	1,6	0,88	-0,72	-45